

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH  
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

**POSTAVENÍ SOUDNÍHO KOMISAŘE V ČESKÉ  
REPUBLICCE**

**Autor práce: Tomáš Čunderlík**

**Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost**

**Forma studia: Kombinovaná**

**Vedoucí práce: Mgr. Václav Štěrba**

**Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií**

**2021**

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.  
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

### ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Tomáš Čunderlík

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píbram

**Název bakalářské práce:** Postavení soudního komisaře v České republice

**Název bakalářské práce v anglickém jazyce:** Position of Judicial Commissioners in the Czech Republic

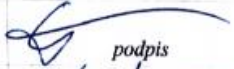

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Václav Šterba




Datum zadání bakalářské práce: únor 2020

Cíl bakalářské práce:

Definovat roli soudního komisaře v dědickém řízení a popsat nejdůležitější mezníky v dědickém právu od roku 1993 a zároveň přitom komparativně analyzovat jejich dopad na vývoj dědického práva s ohledem na změny v hmotné části občanského zákoníku.

Student: Tomáš Čunderlík	4.2.2021 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Václav Šterba	4.2.2021 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7.9.2021 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	13.3.21 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	8.3.2021 datum	 podpis



Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Václavu Štěřbovi za cenné rady, připomínky a trpělivost v průběhu vedení mé práce. Také děkuji Mgr. Radku Šmídovi za konzultace a další užitečné rady.

## ABSTRAKT

ČUNDERLÍK, T. *Postavení soudního komisaře v České republice: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 49 s.  
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Václav Štěřba

**Klíčová slova:** soudní komisař, soudní komisariát, dědické řízení, řízení o pozůstalosti, soud

Bakalářská práce zkoumá a analyzuje změny v dědickém právu v souvislosti se soudním komisariátem v rámci vybraných mezníků reprezentujících významné změny v tomto právním odvětví. K analyzování změn využívá dobové komentáře od odborníků v oboru a konzultace se současně praktikujícími profesionály, které mezi sebou komparuje a na základě svých zjištění činí závěry o jejich významu a vlivu na soudního komisaře.

Ve svém rozsahu se zabývá hlavně legislativními změnami v dědickém právu v letech 1993, 2009, 2014 se zaměřením na soudního komisaře a stručně se také věnuje historickému původu soudního komisariátu od roku 1850.

## ABSTRACT

ČUNDERLÍK, T. *Position of Judicial Commissioners in the Czech Republic: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 49 p. Supervisor: Mgr. Václav Štěrba

**Key words:** judicial commissioner, judicial commissaryship, inheritance proceedings, estate proceedings, court

This bachelor thesis examines and analyzes changes in Inheritance proceedings related to the judicial commissaryship within chosen milestones, which represent significant changes in this legal field. It uses period commentary from experts in the field and consults current professionals. It then compares its findings and makes conclusions about their meaning and relation to judicial commissioners.

It covers within its range changes to legislation in years 1993, 2009, 2014 with judicial commissioner in mind. It also briefly covers historical origin of the judicial commissaryship since 1850.

# Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce .....	10
2 Vznik a historie soudního komisariátu do roku 1989 .....	11
2.1 Nový notářský řád dle zákona č. 75/1871 ř.z. ....	11
2.2 Vývoj notářství za první republiky v letech 1918-1938.....	12
2.3 Soudní komisariát v poválečném období .....	14
2.4 Československé notářství v letech 1949-1992 .....	14
2.4.1 Československé státní notářství v letech 1953-1963 .....	15
2.4.2 Československé státní notářství v letech 1963-1989 .....	16
3 Zrušení státního notářství 1993 a jeho důsledky.....	17
3.1 Nová notářská samospráva a organizace notářství.....	18
3.2 Obnovený soudní komisariát a jeho podoba do roku 2009 .....	19
3.2.1 Zákon č. 30/2000 Sb. ....	20
3.2.2 Zákon č. 26/2000 Sb. ....	21
3.2.3 Institut správce dědictví v zákoně č. 554/2004 Sb.....	22
4 Novela občanského soudního řádu 1.7. 2009 .....	23
4.1 Notář jako soudní komisař dle OSŘ.....	23
4.2 Souběžná novelizace notářského řádu 1.7. 2009.....	28
4.3 Elektronizace komunikace.....	30
5 Nový občanský zákoník a zákon o zvláštních řízeních soudních .....	31
5.1 Hmotněprávní změny v NOZ.....	31
5.1.1 Dědická smlouva a úlevy při pořizování závěti .....	31
5.1.1 Dědické třídy v zákonné dědické posloupnosti.....	33
5.1.2 Zřeknutí se dědického práva .....	35
5.1.3 Nepominutelný dědic .....	36
5.1.4 Závěra pozůstalosti.....	36
5.2 Zahájení řízení a procesní změny dle ZŘS.....	37

5.2.1	Notář jako soudní komisař dle ZŘS .....	37
5.2.2	Zahájení řízení dle ZŘS .....	39
5.2.3	Předběžné šetření a šetření v evidencích.....	39
5.2.4	Zjišťování aktiv a pasiv se soupisem pozůstalosti .....	40
	Závěr .....	45
	Seznam zkratek .....	49



## Úvod

Dědické právo tradičně patří v mnoha zemích ke konzervativnímu právnímu odvětví. V důsledku politických změn nicméně došlo v našem dědickém právu k poměrně dramatickému vývoji a ten nereprezentuje nic lépe než soudní komisariát.

Jedná se o zajímavý historický institut, který má již za sebou řadu novelizací a několik verzí občanského zákoníku. Jeho vývoj stále pokračuje, a proto mi přišlo jako zajímavé téma tyto změny prostudovat, porovnat je mezi sebou, pokusit se najít opakující se trendy a potom se zamyslet nad tím, co tyto změny v praxi znamenají pro soudního komisaře.

Osobně mě dědické právo vždy trochu zajímalo, a to především kvůli dlouhé a složité historii mé vlastní rodiny. Proto také doufám, že tato práce pomůže prohloubit moje znalosti a pochopení této problematiky.

## **1 Cíl a metodika bakalářské práce**

Hlavním cílem této bakalářské práce je zkoumat změny v rámci vybraných mezníků našeho dědického práva a komparativní analýzou mezi nimi doložit jejich dopad na dědické právo v souvislosti se soudním komisariátem. Další cílem práce je mezi těmito mezníky definovat a analyzovat postavení a kompetence soudního komisaře.

Tato práce bude vypracována za pomoci zdrojů z odborné literatury (převážně komentářů k zákonům), článků z odborných časopisů a zákonů v původním znění ze sbírky zákonů.

Bude určeno několik historických mezníků, dle kterých budou ze zdrojů interpretovány a dokumentovány informace dle jejich relevance k nim a ke stanoveným cílům. Ty budou komparovány mezi sebou a následně analyzovány v rámci jejich dopadů vůči stanovenému cíli. Na základě této analýzy budou ke změnám stanoveny závěry.

Pro kvalitnější interpretaci dat bude také využita konzultace s praktikujícími odborníky v oboru dědického práva.

## 2 Vznik a historie soudního komisariátu do roku 1989

V historii vývoje notářství se můžeme setkat se situací, kdy notáři vykonávají některé úkony soudu, který je k tomu sám pověřuje. Tuto praxi nazýváme soudním komisariátem a v Rakousko-uherské monarchii se s ní poprvé setkáváme v dědickém řízení již v roce 1850: „*Jednou z důležitých oblastí činnosti notářů je pozůstalostní řízení, v němž vystupují notáři jako soudní komisaři. S funkcí soudních komisařů se notáři setkali již v notářském řádu z roku 1850. Jejich role spočívala především v zapisování úmrtí a provádění základních úkonů souvisejících s jednáním s pozůstalými.*“<sup>1</sup> Zmíněný notářský řád byl součástí snahy reorganizovat soudnictví a zvážit, které činnosti by měly zůstat v pravomoci soudních úřadů a pro které by měl být zřízený nový právní institut. Byl inspirovaný slavným francouzským notářským řádem *Loi du 25 ventôse an XI contenant organisation di notariat* z roku 1803, který ovlivnil mnoho zákonodárců v 19. století a ve Francii po novelizacích platí dodnes. Na území Rakousko-Uherska při jeho zavedení nebyl neznámý, jelikož během napoleonských válek platil na území okupovaném Francouzským císařstvím.<sup>2</sup> Idea soudního komisariátu v tomto francouzském zákoně nicméně uvedena není a je typická převážně pro Rakousko-uherskou monarchii a některé její nástupnické státy.

### 2.1 Nový notářský řád dle zákona č. 75/1871 ř.z.

Významná úprava postavení a působnosti notáře přišla s notářským řádem z roku 1871, dle kterého byl notář správcem státního úřadu notářství a odpovídal za případnou škodu, kterou způsobil při výkonu notářské činnosti s výjimkou té, kterou způsobil v roli soudního komisaře, kdy nesl odpovědnost stát. Notář nebyl státním zaměstnancem, ale podléhal státnímu dozoru a soudnímu disciplinárnímu řízení. Notář byl tedy koncipován jako veřejný úředník, kterému stát svěřil některé své kompetence, přesto že vykonával svobodné povolání, měl úřadem zajištěnou příležitost k výdělku. Nově také nebylo požadováno křesťanské vyznání notáře.<sup>3</sup>

Přístup do notářského stavu nebyl otevřený a notářský řád z roku 1871 byl založený na principu numerus clausus. „*Notářem mohla být pouze osoba splňující*

---

<sup>1</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 139. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>2</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 72. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>3</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 91-92. ISBN 978-80-260-5768-0.

*předepsané podmínky, kterou do úřadu jmenoval ministr spravedlnosti. Ministru spravedlnosti náleželo i určit nařízením počet notářských míst a jejich sídla.*<sup>4</sup>

Nejdůležitější změnou ale byla možnost sepsat notářský spis jako exekuční titul. Dle §3 notářského řádu z 25. 7. 1871 byla veřejným listinám, které dodržují všechny formální požadavky, přiznána vykonatelnost.<sup>5</sup>

Vliv tohoto zákona na dnešní podobu notářství je jednoznačný, přitom tomu tak vůbec nemuselo být. Předchozí verze notářského řádu byla považována za tolik nedostatečnou, že se uvažovalo u zrušení notářství po reorganizaci soudnictví v roce 1850. Místo toho se podařilo přijít s právní úpravou, která dokázala úspěšně vyřešit největší problémy, se kterými se notářství potýkalo.<sup>6</sup> Mnoho z nich se týká notářovi soukromé praxe, či požadavků na jeho jmenování, tudíž je to mimo rozsah této práce, nicméně v tomto zákoně se poprvé objevuje idea notáře jako svobodného povolání, což bude relevantní pro vývoj notářství po roce 1989. Vůbec nevnímat notáře jako státního úředníka je ale diskutabilní, což je sentiment, který bude do budoucna pokračovat a je důsledkem jeho zvláštní role jako soudní komisař. Tento notářský řád na našem území platil do roku 1949 a v Rakousku s úpravami platí dodnes.

## **2.2 Vývoj notářství za první republiky v letech 1918-1938**

Notářství za první republiky bylo charakterizováno právním dualismem po rozpadu Rakousko-Uherska a neúspěšnou snahou sjednotit právní předpisy v Čechách s těmi na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Po rozpadu Rakousko-uherské monarchie byl roku 1919 zpracován nový návrh notářského řádu, ve kterém byla navržena úplná autonomie notářství, které by nepodléhalo státní kontrole. Veškerá agenda pozůstalostního řízení by dle něj přešla od soudů do nesporného řízení, které by bylo v kompetenci notářství. Ve výsledku by to znamenalo, že notáři by byli na stejné úrovni jako soudci a byli by jmenováni prezidentem Československé republiky. Tím pádem by v praxi ztratil na relevanci i soudní komisariát, protože by samotní notáři vystupovali v rámci svojí vlastní autority. Tento návrh však nebyl schválen a právní úprava notářství neprošla v období 1918-1938 žádnými zásadními změnami. Stále platil princip numerus

---

<sup>4</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 9. [cit. 2021-05-22]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

<sup>5</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 9. [cit. 2021-05-22]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

<sup>6</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 6-10. [cit. 2021-05-22]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

clausus, nejvyšší dozor nad notářstvím měl ministr spravedlnosti a v roli soudního komisaře nad notáři měly dohled krajské nebo případně vrchní soudy.<sup>7</sup>

Dne 29. února 1920 byl však schválen tzv. „jazykový zákon“ č. 122/1920 Sb., který se týkal notáře především v roli soudního komisaře a ukládal mu vést svoji agendu ve státním jazyce, s výjimkou okresů s kvalifikovanou 20 % menšinou. Aplikace tohoto zákona na další notářské činnosti byla sporná, nicméně prováděcí vládní nařízení č. 17/1926 Sb. ze dne 3. února 1926 uváděla notáře jmenovitě jako osoby, na které se úprava daná jazykovým zákonem vztahuje a většina notářské agendy tím pádem měla být vedena v československém jazyce a každý notář byl do doby 6 měsíců od vládního nařízení povinen prokázat znalost státního jazyka.<sup>8</sup>

Jelikož změny v notářství byly marginální, pozice individuálního notáře stále nebyla zcela jasná, jak již bylo naznačeno v předchozí kapitole. Tuto situaci dobře nastiňuje v roce 1928 tehdejší prezident pražské notářské komory JUDr. Jaroslav Čulík: *„Avšak ani v tomto novém notářském řádu není notářský orgán ustanoven za výhradný a jediný osvědčovací orgán, ač působnost jeho byla rozšířena. Notářství v Rakousku a v nástupnických jeho státech má tu další zvláštnost, že povoláno jest též k provádění různých úkonů soudního komisařství při pozůstalostech, poručnictví a v jiných úkonech mimosporného řízení i v provádění dražeb, dále ke zřizování listin soukromých, zastupování ve věcech mimosporných a po případě u soudu, kde nejsou aspoň dva advokáti, ve věcech sporných a konečně i ve věcech trestních. Jeví se tudíž notář ve státech těchto ve trojí funkci: jako orgán osvědčovací při sepisování listin, jako neplacený výpomocný úřad soudcovský ve věcech mimosporného řízení a jako soukromý zástupce a obhájce stran ve věcech mimosporných, sporných a trestních. Jest proto obtížno podati správnou definici o pojmu notářství.“<sup>9</sup>*

---

<sup>7</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 120-126. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>8</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 125-126. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>9</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 1997, roč. 3, č. 5. s. 110. ISSN 1211-0558.

### 2.3 Soudní komisariát v poválečném období

Ještě před zřízením státního notářství se znovu otevřela otázka o relevanci soudního komisariátu v pozůstalostním řízení a o účasti notářů při výkonu lidového soudnictví. V letech 1946-1947 vznikl spor mezi soudci, ve kterém byl soudní komisariát označen za zapomenutou památku z dob minulých bez existenčního zdůvodnění. Soudce Emil Steigerhof se k nastalé situaci v roce 1946 vyjádřil takto: „*Veškerá působnost notářská podle dnešního zákonodárství tvoří celek, z něhož těžko něco vytrhávati bez újmy činnosti ostatní. Veškeré úkony notářské působnosti se vhodně doplňují a podporují. Instituce notářů, jako svobodné povolání u jejich činnost soudněkomisarská, nejsou podle mého názoru pouze zapomenutou památkou a přežitkem, nýbrž vžitým a tradičním, osvědčeným a důvěry veřejnosti požívajícím ústavem, pevně zakotveným v našem i středoevropském a západoevropském právním životě. Bylo by proto třeba velké opatrnosti a rozvahy při tak převratné reformě, zvláště v dnešní době justiční krize a horečného budovatelského úsilí, jež k této nové komplikaci rozhodně se nezdá vhodnou.*“<sup>10</sup>

Výše uvedený komentář jistě reflektoval sentiment u mnoha notářů, kteří v poválečném období bojovali za udržení jejich role soudního komisaře. Zajímavé mi ale přijde, že na začátku první republiky se sami snažili soudní komisariát prakticky zrušit a převzít soudní agendu v dědickém řízení v rámci svojí vlastní působnosti. Při ohlédnutí zpět v dnešní době, lze ale tento spor vnímat jako signál dalšího vývoje, který nakonec vyvrcholil degradací notářské profese v období státního notářství.

### 2.4 Československé notářství v letech 1949-1992

Zásadním mezníkem v historii našeho notářství je rok 1949. V důsledku tzv. vítězného února v roce 1948 byla řešena otázka, jak politicky a prakticky vyřešit současný stav notářství, aby stát mohl sám vykonávat notářskou činnost. Hlavní myšlenka bylo nahradit svobodné notářství státním orgánem, aby měl nad touto činností stát naprostou kontrolu. Prvním krokem byl poměrně stručný zákon č. 201/1949 Sb., o notářství, který zrušil notářský řád z roku 1871 spolu se souvisejícím předpisy. V důsledku došlo ke zrušení notářských komor jako samosprávných organizací, které nahradil krajskými notářskými sbory a ústředním sborem notářským. Vtip ale spočíval v tom, že po celou dobu účinnosti tohoto zákona do roku 1951 nebyly tyto sbory vytvořeny a veškerou

---

<sup>10</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 148-149. ISBN 978-80-260-5768-0.

notářskou agendu v praxi převzaly správní komise, které byly ustanoveny ministrem spravedlnosti, který také rozhodne o tom, jací notáři zůstanou v úřadě.<sup>11</sup>

Jako předzvěst budoucího vývoje byl tento zákon plný politických hesel a frází, ale prakticky ještě ponechal notářům statut veřejného orgánu s právem sepisovat veřejné listiny. Zajímavě se také stal účinným v den vyhlášení a problematiku většiny dílčích činnosti notáře řešilo až dodatečně prováděcí nařízení ministra spravedlnosti č. 202/1949 Sb. o kterých v zákoně č. 201/1949 Sb. vůbec nebyla zmínka. Každý notář musel všechny příjmy z této činnosti odevzdat výše zmíněným správním komisím, které pak notáři vypláceli mzdu. Za zmínku také stojí, že veškeré kancelářské vybavení, nábytek a všechny jejich práva a závazky přešly v den účinnosti na krajské notářské sbory, tedy byly prakticky znárodněny.<sup>12</sup>

Tímto zákonem samozřejmě zanikl i princip numerus clausus a sepisování notářských zápisů jako exekuční titul, tedy se svolením k vykonatelnosti. Notáři už nevykonávali řízení a úkony jako soudem pověření, ale na základě soudního příkazu.

#### **2.4.1 Československé státní notářství v letech 1953-1963**

Dne 1. ledna 1952 nabyl účinnosti zákon č. 116/1951 Sb., o státním notářství, který byl doplněný nařízením ministerstva spravedlnosti č. 117/1951 Sb. a dále ještě nařízením ministra financí č. 118/1951 Sb., o notářských poplatcích. Zároveň vešel v účinnost nový občanský zákoník spolu s občanským soudním řádem, což bylo posledním krokem k naprostému zestátnění notářství. Oficiálně došlo ke zrušení notářských sborů a v obvodech okresních soudů byla zřízena státní notářství jako státní justiční orgány. Na jejich výkon pak dohlížel předseda okresního soudu, který podléhal ministerstvu spravedlnosti. Vzhledem k dalším změnám ve společnosti samozřejmě klesala i poptávka společnosti po notářských listinách a tím v důsledku i prestiž této profese. Notářství, jako nezávislé a svobodné povolání, zaniklo.<sup>13</sup>

Soudní komisariát si na svůj konec musel počkat až na zákon č. 52/1954 Sb., který nabyt účinnosti 1.1.1955 a zrušil činnost notářství z pověření soudu, tedy dědické řízení, a některé rozhodovací agendy v nesporném řízení přešly do kompetence státního

---

<sup>11</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 13. [cit. 2021-05-30]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

<sup>12</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 157-158. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>13</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 13. [cit. 2021-05-30]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

notářství. Vzhledem k již uvedenému poklesu listinné notářské činnosti, se tak historicky poprvé dostala do čela notářství činnost rozhodovací. Dozorčí činnost nad státním notářstvím prováděl krajský soud.<sup>14</sup>

#### 2.4.2 Československé státní notářství v letech 1963-1989

V právně velmi hektických šedesátých letech, kdy byla přijata nová socialistická ústava, nový občanský zákoník a občanský soudní řád, byl přijat zákon č. 95/1963 Sb., o státním notářství a o řízení před státním notářstvím, účinný od 1.4. 1964, který dále rozšiřoval pravomoci státního notářství a umožnil mu rozhodování v dalších oblastech. Jelikož notářství tradičně mívá silný vztah s občanským právem, můžeme říci, že konečná vize Československé socialistické republiky pro přeměnu notářství do „malého soudu“, byla úspěšně dokončena a nezávislá instituce notářství byla přeměněna v orgán, který sloužil státu. *„Státní notářství tak rozhodovalo v řízení o dědictví, řízení o registraci smluv, řízení o úschovách, řízení o umořování listin a řízení o výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí. Úprava řízení o dědictví byla přesunuta z občanského soudního řádu do notářského řádu, což též zvýraznilo roli notářství jako instituce. Státní notářství v dědickém řízení nejenom vydávala jednotlivá dědická rozhodnutí, kterými potvrzovala nabytí dědictví a schvalovala dohody o vypořádání dědictví, ale ve smyslu tehdejší úpravy v občanském zákoníku a notářského řádu rozhodovala sama o vypořádání dědictví mezi dědici. Při tomto rozhodování mělo státní notářství stejné postavení jako soud při rozhodování o vypořádání podílového spoluvlastnictví. Stejné postavení mělo státní notářství při rozhodování ve sporných věcech ve smyslu proslulého § 18 notářského řádu v případech, že účastníci dědického řízení nepodali ve stanovené lhůtě soudní žalobu o skutečnostech sporných mezi účastníky řízení.“*<sup>15</sup>

Tato právní úprava notářství platila s drobnými změnami až do roku 1992, kdy došlo ke zrušení státního notářství. Je zajímavé, že notářství se tehdy muselo vypořádat s enormním nárůstem objemu práce po roce 1989, kdy logicky došlo k obrovskému zvýšení poptávky po listinné agendě pro soukromoprávní majetkové vztahy a tehdy stále ještě státní notářství si zachovávalo rozhodovací pravomoc v širokém spektru činností v důsledku právních úprav z let 1952 a 1963.

<sup>14</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 159-160. ISBN 978-80-260-5768-0.

<sup>15</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo [cit. 2021-05-30]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>. s. 14.



### 3 Zrušení státního notářství 1993 a jeho důsledky

Po sametové revoluci v roce 1989 samozřejmě následovali značné právní změny nejen v nových zákonech jako takových, ale také v samotném pojetí práva, které bylo třeba přizpůsobit novému demokratickému státnímu zřízení. Pro notářství to téměř po 40 letech znamenalo začátek postupné privatizace a překvapivě i začátek jeho samosprávy díky zavedení centrální instituce – Notářské komory České republiky.

Pro notářství historické datum bylo 1.1. 1993, kdy nabyly účinnosti následující zákony:

- **„zákon č. 263/1992 Sb.**, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád“, bez náhrady zrušil státní notářství. Dědické řízení znovu ocitlo v pravomoci soudů. *„Na řízení o dědictví se tedy podle této úpravy podílí notář jako soudní komisař v rámci vymezených pravomocí, který od svého pověření provádí v řízení veškeré úkony (kromě rozhodnutí) až do vydání rozhodnutí ve věci, a soud, který provádí úkony ve věci před pověřením soudního komisaře a vydává procesní rozhodnutí a rozhodnutí ve věci.“*<sup>16</sup> Tento zákon tedy znovu zřizuje institut soudního komisaře v občanském soudním řádu s notářem v roli pověřence.
- **„zákon č. 264/1992 Sb.**, kterým se mění a doplňuje občanský zákoník, zrušuje zákon o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád) a mění a doplňují některé další zákony“, kriticky ruší zákon č. 95/1963 Sb. o státním notářství. Důležitě také uvádí, že vlastnické právo k nemovitostem přechází vkladem do katastru nemovitostí, namísto předchozí registrace dle zvláštních předpisů. Tento zákon také řeší přechodná ustanovení a předání spisů, písemností, předmětů, úschovy, evidenčních pomůcek a úředních razítek státního notářství okresnímu soudu.<sup>17</sup>
- **„zákon č. 265/1992 Sb.**, o zápisech vlastnických práv a jiných věcných práv k nemovitostem“, *„Kterým bylo namísto původní registrace státním notářstvím upraveno nové vkladové řízení ohledně vkladů věcných práv do katastru nemovitostí u katastrálních úřadů, které měly být zřízeny na základě republikových zákonů o katastru nemovitostí.“*<sup>18</sup> Nově tedy katastrální úřady přebírají agendu registrace smluv svým vlastním řízením o

<sup>16</sup> BÍLEK, P., ŠEŠINA, M. *Dědické právo v předpisech let 1925-2001*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. s. 337. ISBN 80-7179-590-9.

<sup>17</sup> ČESKO. Zákon č. 264/1992 Sb. kterým se mění a doplňuje občanský zákoník, zrušuje zákon o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád) a mění a doplňují některé další zákony. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 56, Čl. XI a XII.

<sup>18</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo [cit. 2021-05-30]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>. s. 18.

povolení vkladu a tím v rámci postupné reformy evidence snižují soudům a notářům jejich zatíženost.

• „**zákon č. 358/1992 Sb., Zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád)**“, tedy nový notářský řád, který ke dni svojí účinnosti převedl s jejich souhlasem současné státní notáře do obvodů okresního soudu, kteří po složení slibu (stanoveným notářským řádem) obdrželi osvědčení o své funkci. V rámci tímto zákonem zavedené samosprávy poté v lednu 1993 proběhla zasedání kolegií regionálních notářských komor, na kterých byli zvoleni prezidenti, ostatní orgány notářských komor a delegáti na ustavující sněm Notářské komory České republiky. Notářské komory byly ustanoveny v Brně, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Ostravě, Plzni, Ústí nad Labem a v Praze.<sup>19</sup> Nikoho určitě nepřekvapí, že tento zákon byl inspirovaný notářským řádem z roku 1871, zmíněným v kapitole 2.1 a znovuzavedením soudního komisariátu se tak vracíme k historicky osvědčeným institutům. S tímto notářským řádem se také vrací princip numerus clausus, jelikož počet notářských úřadů v obvodu každého okresního soudu stanoví ministr po vyjádření Komory.<sup>20</sup>

### 3.1 Nová notářská samospráva a organizace notářství

Dle zákona č. 358/1992 Sb. má být činnost notáře vykonávána nestranně a nezávisle. Tento zákon mu také zaručuje odměnu za výkon jeho činnosti a uvádí také osobní odpovědnost každého notáře za výkon notářské profese. Oproti předchozím právním úpravám se zodpovědnost stanovena v tomto notářském řádu vztahuje ale i na činnost vykonanou v roli soudního komisaře, na rozdíl od notářského řádu z roku 1871, který platil do roku 1949.<sup>21</sup> K této významné změně došlo kvůli zavedení notářské samosprávy v zákoně č. 358/1992 Sb., v jejímž důsledku notářství nepodléhá doзору žádného státního orgánu a spravuje se převážně samostatně za pomoci notářských komor s výjimkou státního dozoru Ministerstva spravedlnosti na notářskou činnost dle § 2 tohoto zákona.<sup>22</sup> V praxi samozřejmě může předseda okresního a nebo krajského soudu podat na

---

<sup>19</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo [cit. 2021-06-05]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>. s. 19.

<sup>20</sup> ČESKO. Zákon č. 358/1992 Sb. Zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 73, § 8.

<sup>21</sup> ČESKO. Zákon č. 358/1992 Sb. Zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 73, § 57.

<sup>22</sup> ČESKO. Zákon č. 358/1992 Sb. Zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 73, § 45.

soudního komisaře kárnou žalobu, tuto ale podává Notářské Komoře, která zahájí kárné řízení.

Notářské komory jsou základní organizační jednotkou notářství. Zřizují se v obvodu každého krajského soudu a samozřejmě i v obvodu městského soudu v Praze a jejich sídla se shodují s těmi krajských soudů. Sdružují všechny notáře se sídlem v jejím obvodu a každý notář se stává členem komory v den jeho jmenování. To znamená, že ze zákona se každý notář musí podílet na notářské samosprávě. Notářská komora provádí dohled nad notářskou činností a vede notářské úřady ve svém obvodu. Nejvyšším orgánem notářské komory je kolegium. Všechny notářské komory se sdružují do notářské komory České republiky se sídlem v Praze, která je právnickou osobou a spravuje Rejstřík zástav, Evidenci právních jednání pro případ smrti, Evidenci listin o manželském majetkovém režimu, Seznam prohlášení o určení opatrovníka, Seznam listin o manželském majetkovém režimu.<sup>23</sup>

### **3.2 Obnovený soudní komisariát a jeho podoba do roku 2009**

V rámci zrušení státního notářství tedy pozůstalostní řízení přešlo z jejich kompetence zpět do pravomoci soudů. Nicméně dědické řízení stále zahajoval soud a pouze jemu náležela rozhodovací pravomoc – samotné úkony v něm, ale prováděl soud vzácně. Soud mohl dle předem stanoveného rozvrhu pověřit notáře ve svém obvodu, aby samostatně v roli soudního komisaře za odměnu v dědickém řízení prováděl úkony místo něj a této možnosti často využíval. Poté, stejně jako dle notářského řádu z roku 1871, byly úkony soudního komisaře považovány za ty soudu. Notáři jako soudní komisaři neprováděli v dědickém řízení všechny úkony, jako například takové, kterou jsou jen ve výlučné kompetenci soudu – nicméně soud mohl provádět úkony, které v pověření v praxi většinou řešil soudní komisař. Soud může pověřenému notáři v rámci zásady hospodárnosti v řízení o dědictví věc odejmout a to zpravidla, pokud notář přes předchozí upozornění způsobil zbytečné průtahy. Takovéto odnětí není soudní rozhodnutí a probíhá neformálně. Soud pak pověří dle zmíněného rozvrhu jiného notáře.<sup>24</sup>

---

<sup>23</sup> ČESKO. § 35-39 zákona č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 18.6.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-358#p39>

<sup>24</sup> BALÍK, S., *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. s. 141. ISBN 978-80-260-5768-0.

Návrat soudního komisariátu nicméně nebyl bez diskuzí. Po roce 1963 se procesní dědická úprava nacházela přímo v notářském řádu a notářství tedy bylo přeměněno do „malé nesporné verze okresních soudů“, jak jsem uváděl v kapitole 2.4.1. *„Za situace, kdy se v našem právním řádu ještě nevyskytovalo štěpení civilního soudního procesu mezi řízení sporné a nesporné tak, jak je tomu nyní, nezbývalo než přesunout procesní dědickou úpravu do občanského soudního řádu. Ten bez větších změn převzal dědickou procesní úpravu z notářského řádu a doplnil ji ustanoveními, která se týkala organizace soudního komisariátu notářů. Jednalo se především o způsob přidělování dědických věcí mezi notáře působící v obvodu okresního soudu. Důraz se kladl na rovnoměrné dělení dědického nápadu okresního soudu mezi jednotlivé notáře podle rozvrhu, který na návrh příslušné notářské komory vydá předseda krajského soudu na každý kalendářní rok (§ 175za o. s. ř. ve znění účinném od roku 1993) a který je založen buď na územním principu, či odvisí od data narození či úmrtí zůstavitele. Tím se vlastně vytvořila obdoba systému ústavní zásady práva na zákonného soudce dopadající na soudní komisaře jako jedna ze základních záruk nestrannosti a nezávislosti notáře jako soudního komisaře.“*<sup>25</sup> Výrazná změna této situace proběhne až v novele občanského soudního řádu v roce 2009, které se budeme věnovat v budoucí kapitole. Největší změna oproti notářskému řádu z roku 1871 spočívá v individuální odpovědnosti notáře při výkonu role soudního komisaře v důsledku nové organizace notářství.

### **3.2.1 Zákon č. 30/2000 Sb.**

Důležitá právní úprava pro soudního komisaře byl „zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony“, účinný ode dne 1. ledna 2001. *„Zákon jednak zavedl jako důkazní prostředek notářský zápis o osvědčení skutkového děje nebo stavu věci a jednak přesouvá z občanského soudního řádu v duchu tradice notářského řádu z roku 1871 do notářského řádu ustanovení o náležitostech notářského zápisu, na základě něhož může dojít k exekuci“.*<sup>26</sup> Tento zákon tedy stanovuje postup a veškeré náležitosti k sepsání notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti.

Další důležitou součástí tohoto zákona bylo zřízení Centrální evidence závětí, jejíž vedení bylo svěřeno Notářské komoře České republiky. Toto pokračování evidenční reformy nahradilo dosavadní dílčí evidence vedené okresními soudy, které předaly

<sup>25</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2018, roč. 24, č. 3. s. 39. ISSN 1211-0558.

<sup>26</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 26. [cit. 2021-06-19]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

neprohlášené závěti Notářské komoře do šesti měsíců od účinnosti zákona, která pak zajistila jejich přidání do nové Centrální evidence. Do doby předání prováděly okresní soudy v evidenci šetření dle dosavadních předpisů.<sup>27</sup> Procesně je toto pro soudního komisaře podstatná změna, protože po pověření soudem k provedení úkonů v dědickém řízení musí notář provést šetření v Centrální evidenci, kterou nyní spravuje Notářská komora České republiky a předtím v případě závěti notářským zápisem spravoval evidenci místní soud, který ji sám prohlásil a založil do spisu, který po pověření předal soudnímu komisaři.

Mezi drobnější změny, které oproti předchozí právní úpravě přinesl pro soudního komisaře tento zákon, patří povinnost rozhodovat o náhradě nákladů řízení, možnost při splnění zákonných předpokladů neodůvodňovat výrok usnesení, zrušení povinnosti doručovat usnesení o ukončení dědického řízení a také právo účastníků vyjadřovat se z hlediska podjatosti k osobě soudního komisaře či jeho pracovníka, kteří provádějí úkony v řízení o dědictví. Jednoznačně nejdůležitějšími změnami jsou zavedení rozhodovací pravomoci soudního komisaře k vydání procesního rozhodnutí a změna v postupu zjišťování existence závětí v důsledku zavedení centrální evidence.<sup>28</sup>

### **3.2.2 Zákon č. 26/2000 Sb.**

Pro soudního komisaře v tomto období další relevantní zákon byl 26/2000 Sb. o veřejných dražbách s účinností ode dne 1.5. 2000, který zavedl nedobrovolné dražby, tedy dražby prováděné na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka byla přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím, vykonatelným rozhodčím nálezem nebo vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem.<sup>29</sup> Dražbu je tedy možné provést na základě exekučního titulu ve formě notářského zápisu. Je-li stanoveno nejnižší podání na více než 1 000 000 Kč, musí být i průběh nedobrovolné dražby osvědčen notářským zápisem.<sup>30</sup> Pro soudního komisaře tedy tento zákon přináší další nové kompetence.

---

<sup>27</sup> ČESKO. Zákon č. 30/2000 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 11, Část dvanáctá, hlava II.

<sup>28</sup> BÍLEK, P., ŠEŠINA, M. *Dědické právo v předpisech let 1925-2001*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. s. 338. ISBN 80-7179-590-9.

<sup>29</sup> ČESKO. Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 10, § 36.

<sup>30</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2003, roč. 9, zvláštní číslo. s. 26. [cit. 2021-06-19]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: <https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2003-zvlastni-cs.pdf>

### 3.2.3 Institut správce dědictví v zákoně č. 554/2004 Sb.

Dle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. je správce dědictví osoba, která vykonává až do skončení projednání dědictví soudem správu dědictví nebo jeho části.<sup>31</sup> Jedná se tedy o institut, který umožňuje správu majetku, který je součástí dědictví do doby, než nabude právní moci rozhodnutí o potvrzení nabytí dědictví konkrétním dědicům a v praxi se doposud používal poměrně vzácně. „*Od roku 1993, kdy byl tento institut nově zaveden, byl počet ustanovených správců poměrně nízký, a to zejména s ohledem na tu skutečnost, že správce mohl být prakticky ustanoven teprve v okamžiku, kdy byl částečně zjištěn jak majetek zůstavitele, tak i okruh dědiců, a zároveň v okamžiku, kdy byla pro tuto funkci nalezena vhodná osoba, která navíc s ustanovením do uvedené funkce souhlasila.*“<sup>32</sup>

Dnem 1.1. 2005 se stal účinným zákon č. 554/2004 Sb., který nově umožňuje stanovení správce dědictví nejen soudu, ale i zůstaviteli, což by samozřejmě mohlo celý proces urychlit a zpřehlednit zapojením správce dědictví do pozůstalostního řízení hned na jeho začátku, jelikož je pro komisaře zdrojem při zjišťování aktiv a pasiv zůstavitele. V případě že správce ustanoví soud, může jím být zajímavě i notář, který v daném dědicím řízení nevystupuje jako soudní komisař, kvůli potenciálnímu střetu zájmů.<sup>33</sup>

Tato právní úprava byla podrobena zajímavé kritice, dle které se při stanovení správce dědictví zůstavitelem po jeho smrti vlastně dědicům dědictví odjímá, jelikož je staví do pasivní role kvůli jejich možnosti vyslovit souhlas či nesouhlas s hospodařením jen v případě úkonů, které přesahují rámec obvyklého hospodaření. Zároveň dle § 175 občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. se dědictví nabývá smrtí zůstavitele, tudíž se dostáváme do situace před rokem 1951, kdy dědicové nabývali pozůstalost až skončením řízení o dědictví. Řada soudních projednávání dědictví se nicméně táhne řadu let a pokud by v tomto období nebyla pro majetek zajištěna řádná správa, došlo by nevyhnutelně ke ztrátám na majetku. Navíc dědicům možnost nakládat s dědictvím a není jim odebrána možnost do nakládání s dědictvím zasahovat, protože správce dědictví musí podávat o své činnosti zprávy soudu a povolání dědicové mají možnost zpochybnit ustanovení

<sup>31</sup> ČESKO. § 480a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: *Zákonyprolidi.cz* [online]. [cit. 20. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40#p480a>

<sup>32</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2006, roč. 12, č. 5, s. 141. [cit. 2021-06-25]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: [https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006\\_5.pdf](https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006_5.pdf)

<sup>33</sup> ČESKO. Zákon č. 554/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 189, § 175f.



konkrétního správce dědictví. Tato novela však neřeší problém pozůstalosti kompletně, jelikož pro řadu pozůstalostí zůstavitelé nevyužívají svoje právo stanovit správce dědictví pro jejich majetek a tím se vracíme do stavu před novelou, kdy musí do procesu zasahovat soud.<sup>34</sup>

## 4 Novela občanského soudního řádu 1.7. 2009

Dnem 1. července 2009 nabyl účinnosti zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon, dále jen OSŘ. Tato novela občanského soudního řádu přinesla mnoho změn v soudním procesu, v samotném postavení notářů a jejich působnosti v rámci dědického řízení. V následujících kapitolách budou uvedeny novinky a změny, které budou porovnány s předchozím stavem a analyzovány jejich dopady pro notáře v roli soudního komisaře.

### 4.1 Notář jako soudní komisař dle OSŘ

V rámci novely OSŘ dochází k zásadním a rozsáhlým změnám v činnosti notářů v dědickém řízení. Jejich rozhodovací pravomoc upravuje § 38 OSŘ, ve kterém je příkaz soudu k pověření notáře, aby jako soudní komisař provedl za odměnu úkony v řízení o dědictví. Na rozdíl od předchozí právní úpravy však dochází k principiálnímu rozšíření pravomocí notáře.<sup>35</sup> Důležitý je v tomto případě obzvláště druhý odstavec § 38.

•**§ 38 (1)** Soud pověří notáře, aby jako soudní komisař za odměnu provedl úkony v řízení o dědictví.<sup>36</sup>

První odstavec tedy soudu ukládá, aby v dědickém řízení pověřil notáře, aby jako soudní komisař provedl potřebné úkony. Soudní komisiariát je při projednávání dědictví obligatorní. Soud může v dědickém řízení potřebné úkony provádět v době, kdy notář ještě nebyl pověřen, když tyto úkony již neprovádí nebo nejsou-li podklady předložené notářem pro vydání usnesení a potvrzení soudu uvedené v § 38 odst. 2 úplné a je potřeba provést další úkony. Úkony v dědickém řízení tedy soud zásadně neprovádí sám, ale prostřednictvím pověřeného notáře. Úkony soudního komisaře se samozřejmě stále

<sup>34</sup> *Ad Notam*. Notářský časopis. [online]. 2006, roč. 12, č. 5, s. 143. [cit. 2021-06-20]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: [https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006\\_5.pdf](https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006_5.pdf)

<sup>35</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4, s. 123. ISSN 1211-0558

<sup>36</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 223. ISBN 978-80-7400-107-9.

považují za úkony soudu a notář musí při výkonu této funkce postupovat dle OSŘ. Výběr notáře, kterého soud pověří jako soudního komisaře, neprovádí dle vlastní úvahy, ale dle sídla notáře v obvodu příslušného okresního soudu a který má věc dle vydaného rozvrhu předsedou krajského soudu projednávat.<sup>37</sup> V tomto případě pokračujeme v systému zavedeného od počátku notářské samosprávy.

•**§ 38 (2)** Pověření podle odstavce 1 se nevztahuje na žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině, na ustanovení správce dědictví podle § 175f odst. 2 věty první části za středníkem, na zrušení usnesení o dědictví podle § 175w a na vydání potvrzení podle § 175z odst. 1.<sup>38</sup>

Dosavadní právní úprava vycházela z toho, že k úkonům, ke kterým pověřil notáře soud dle prvního odstavce, jsou vyňaty žádost o poskytnutí právní pomoci v cizině a soudní rozhodnutí, pokud nejde o usnesení, která upravují vedení řízení. Současné znění druhého odstavce tedy výrazně rozšiřuje rozsah úkonů vykonávaných soudním komisařem vymezením, že pověření dle prvního odstavce se vztahuje na všechny úkony v dědickém řízení před okresním soudem s výjimkou žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině, ustanovení správce dědictví podle § 175f odst. 2 věty první části za středníkem, zrušení usnesení o dědictví podle § 175w a na vydání potvrzení podle § 175z odst. 1. Důvodová zpráva k OSŘ uvádí, „že soudu by v řízení o dědictví měly být svěřeny pouze základní úkoly, nezbytné pro to, aby byl zachován přehled o počtu probíhajících dědických řízení, tj. zejména přidělování věcí soudním komisařům a vyřizování věcí týkajících se ciziny; že soud na základě oznámení matriky o úmrtí osoby pověří dle rozvrhu práce notáře jako soudního komisaře, který provede celé řízení a po nabytí právní moci usnesení, jímž se řízení končí, a po provedení následných povinných informativních úkonů ve vztahu ke třetím subjektům (typicky banky, u nichž jsou deponovány vklady zůstavitele), spis uloží k archivaci u soudu.“<sup>39</sup>

Soudní komisař v dědickém řízení tedy nově provádí, kromě uvedených výjimek, všechny úkony okresního soudu. Jedná se tedy skutečně o výraznou změnu a zásadní rozšíření kompetencí soudního komisaře. Před touto novelou OSŘ bylo z pravomoci

---

<sup>37</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 224. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>38</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 38 odstavec 2.

<sup>39</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 225. ISBN 978-80-7400-107-9.



notáře vyloučeno, aby vydával jakákoliv soudní rozhodnutí (s výjimkou zmíněných usnesení). „Notář jako soudní komisař tedy mohl samostatně vydávat pouze usnesení, jimiž se upravuje vedení řízení, což však v praxi přinášelo interpretační obtíže, neboť tento termín byl často zaměňován s termínem užívaným v § 202 odst. 1 písm. a) OSŘ, tedy s usneseními, kterými se upravuje vedení řízení, vůči nimž není přípustné odvolání. S ohledem na smysl dědického řízení je zřejmé, že okruh rozhodnutí podle § 38 OSŘ by měl být širší než podle § 202 odst. 1 písm. a). Z uvedených nedostatků a premis vychází text souhrnné novely, který v § 38 odst. 1, 2 OSŘ svěřuje notáři pravomoc činit v postavení soudního komisaře v zásadě všechna rozhodnutí v řízení o dědictví, ať již procesní či meritorní, s výjimkou několika taxativně vyjmenovaných případů.“<sup>40</sup>

•**§ 175zd (1)** Notář připraví všechny podklady potřebné pro vydání usnesení a potvrzení soudu uvedených v § 38 odst. 2 a návrhy na jejich znění. Nejsou-li podklady úplné, soud může požadovat po notáři jejich doplnění nebo provést potřebné úkony sám. Pokyny soudu jsou pro notáře závazné.<sup>41</sup>

Oproti předchozí právní úpravě byla přeformulována povinná součinnost notáře vůči soudu. Notář, v pozici soudního komisaře, stále připravuje soudu podklady pro rozhodnutí vydaná dle druhého odstavce § 38 OSŘ, po novelizaci OSŘ je ale nově notáři výslovně uložena povinnost předložit soudu spolu s podklady pro rozhodnutí i návrh znění textu tohoto rozhodnutí. V praxi by důsledkem mělo být odbřemenění soudu v případech, kdy bylo nutné jeho rozhodování ponechat.<sup>42</sup>

•**§ 175c (2)** Soud zjistí, zda v evidenci manželských smluv vedené podle zvláštního právního předpisu jsou evidovány smlouvy o rozšíření nebo zúžení stanoveného rozsahu společného jmění manželů ke dni zániku manželství uzavřené manželý nebo mužem a ženou, kteří chtějí uzavřít manželství, a jejichž účastníkem byl zůstavitel, jakož i to, u kterého notáře jsou uloženy.<sup>43</sup>

Centrální evidence manželských smluv byla zavedena v notářském řádu jako neveřejný seznam v elektronické podobě, který vede, provozuje a spravuje Notářská

---

<sup>40</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 123. ISSN 1211-0558.

<sup>41</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 175zd odstavec 1.

<sup>42</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 123. ISSN 1211-0558.

<sup>43</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 175c odstavec 2.

Komora. „Podle § 143a ObčZ mohou manželé smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu (srov. § 62 a násl NotŘ) rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah SJM. Takto mohou manželé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků, které již tvoří jejich společné jmění.“<sup>44</sup> V reakci na její zavedení byl do § 175c v OSŘ doplněn druhý odstavec, dle kterého soudní komisař po zahájení dědického řízení v této evidenci prověří, zda jsou v ní uloženy smlouvy a u kterého notáře. Pro soudního komisaře se tedy jedná o další rozšíření kompetencí v nesporném řízení.<sup>45</sup>

•§ 175e (2) Zajištění dědictví se provede zejména jeho uložením u soudního komisaře nebo u soudu nebo, nelze-li uloženo takto zajistit, uložením u schovatele, zapečetěním v zůstavitelově bytě nebo na jiném vhodném místě, zákazem výplaty u dlužníka zůstavitele nebo soupisem na místě samém.<sup>46</sup>

*„Účelem neodkladných opatření je, aby se v zájmu dědiců nebo v obecném zájmu vyloučila možnost poškození nebo ztráty majetku, o němž poznatky získané za řízení ukazují, že patřil nebo by mohl patřit zůstaviteli. V souvislosti s přijímáním předběžných opatření soudní komisař (soud) neřeší otázku, zda jím dotčená věc, právo nebo jiná majetková hodnota skutečně patří do dědictví.“<sup>47</sup>*

Posílení soudního komisaře je v tomto případě značné, jelikož je nově stanoveno, že se zajištění dědictví provede zpravidla u něj, s výjimkou uložení u soudu nebo schovatele, pokud to nelze u komisaře většinou z praktických důvodů zajistit. Případné alternativní uložení probíhá u schovatele, kterého zajistí soudní komisař, což v předchozí právní úpravě zajišťoval soud.<sup>48</sup>

•§ 175u (1) Likvidaci dědictví provede soud zpeněžením jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot ze zůstavitelova majetku podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí, nemovitostí a podniku, ve veřejné dražbě podle zvláštního právního předpisu nebo v dražbě provedené soudním exekutorem podle zvláštního

---

<sup>44</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1201. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>45</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 124. ISSN 1211-0558.

<sup>46</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 175e odstavec 2.

<sup>47</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1206-1207. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>48</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 124. ISSN 1211-0558.

právního předpisu anebo prodejem mimo dražbu. Likvidaci dědictví lze mimo dražbu provést také prodejem všeho nebo zbyvajících zůstavitelova majetku jedinou smlouvou.<sup>49</sup>

V tomto případě se pro soudního komisaře jedná spíše o praktickou změnu na základě dosavadních zkušeností s dražbami ze zákonů č.26/2000 Sb. a č.120/2001 Sb.. „Nová právní úprava již nepočítá s návazností na konkursní a insolvenční předpisy. Nařízení likvidace majetku má za následek, že se veškerý majetek zůstavitele (majetek zařazený do aktiv dědictví) zpeněží. Zpeněžení se provede také u věcí, pohledávek a jiných majetkových práv, které by jinak nepodléhaly výkonu rozhodnutí (exekuci)...Zpeněžení zůstavitelova majetku provádí, případně organizuje a řídí soudní komisař.“<sup>50</sup>

•§ 175ze V řízení o dědictví má pověřený notář pro účely získání dálkového přístupu k počítačovým souborům, v nichž jsou vedeny údaje katastru nemovitostí, postavení organizační složky státu.<sup>51</sup>

Drobná změna, ale pro soudního komisaře v praxi často využívaná, je nově jejich bezplatný dálkový přístup k počítačovým souborům katastru nemovitostí ve smyslu § 22 zákona č. 344/1992 Sb., odstavec č.5, ke zjišťování údajů o nemovitostech zůstavitele.<sup>52</sup> Prakticky se jedná o pozitivní změnu, která přinese rychlejší a kvalitnější zjišťování vlastnictví nemovitostí zůstavitele, jelikož ne ve všech případech jsou evidovány dle rodného čísla nebo data narození vlastníka a kvůli tomu je v některých případech nutné vyhodnotit vlastnictví zůstavitele až na základě informací poskytnutých účastníky dědického řízení. Tato úprava by tedy měla přinést nižší počet dodatečně projednávaných dědictví a dohledávání vlastníků.<sup>53</sup>

•§ 45 (2) Nedošlo-li k doručení písemnosti podle odstavce 1, doručí ji soud prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Není-li možné doručit písemnost

---

<sup>49</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 175u odstavec 1.

<sup>50</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1281-1282. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>51</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 175ze

<sup>52</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1301-1302. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>53</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 125. ISSN 1211-0558.

prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, soud ji doručí na žádost adresáta na jinou adresu nebo na elektronickou adresu.<sup>54</sup>

Logická novinka v důsledku zákona č. 300/2008 Sb. „o datových schránkách“. OSŘ v tomto případě závazně určuje pořadí, v jakém má soud/soudní komisař přistoupit k doručování listin. V praxi jednoduše zavádí nový postup, kdy v případě že se nepodaří doručit písemnost během jednání, pokusí se ji v druhém kroku doručit soud/soudní komisař prostřednictvím veřejné datové schránky.<sup>55</sup>

## 4.2 Souběžná novelizace notářského řádu 1.7. 2009

Spolu s novelou OSŘ byl upraven zároveň zákon č. 358/1992 Sb. (dále jen notářský řád) zákony č. 301/2008 Sb. a č. 7/2009 Sb., které v něm přinesly několik zajímavých změn.

•§ 2 Výkonem notářství se rozumí sepisování veřejných listin o právních jednáních, osvědčování právně významných skutečností a prohlášení, přijímání listin a peněz do notářské úschovy (dále jen „notářská činnost“). Notářskou činnost vykonává notář nestranně.<sup>56</sup>

Nová právní úprava přináší zpět historický pojem „notářství“, oproti původnímu znění, které obsahovalo „notářskou činnost“. V předchozích kapitolách si můžete všimnout využití dnes již archaických pojmů, které lépe reflektovali tehdejší právní terminologii. Například notářský spis místo notářský zápis a v tomto případě notářskou činnost, namísto notářství, kterou zavedl v původním znění notářský řád v roce 1993, aby odlišil terminologii v předlistopadovém státním notářství, oproti novému „demokratickému“ notářskému řádu. Návrat k pojmu „notářství“ není nicméně pouze bagatelním povzdechnutím nad historií, ale praktická snaha definovat některé základní atributy této historické instituce, které jsou v zákoně zatím nevyjádřené. „Tyto základní zásady byly doposud vyjádřeny pouze ve slibu notáře, nikoli v charakteristice instituce notářství jako takové. To bylo zjevně nedostatečné ať již z hlediska formy a významu

---

<sup>54</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, § 45 odstavec 2.

<sup>55</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 298-299. ISBN 978-80-7400-107-9.

<sup>56</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, část pátá, čl. VI.

*notářství, tak i z hledisek právní konstrukce odpovědnosti či případného kárného postihu notáře. Z tohoto důvodu byly obě zásady nově zakotveny přímo v notářském řádu.*<sup>57</sup>

Slovní spojení notářská činnost se dále používá, ale jako legislativní zkratka pro hlavní druhy činnosti notáře. Výčet druhů činností se v § 2 oproti předchozí úpravě notářského řádu sice nemění, ale přesto je nová formulace významná ještě z jednoho důvodu. Předchozí znění definovalo notářskou činnost jen pro účely notářského řádu, současné znění toto omezení jen na notářský řád nezná. Pokud například stanoví zvláštní zákon druh osvědčení a ověření, které není uvedeno v § 72 notářského řádu, notář by měl být oprávněn toto osvědčení vykonávat, není-li s osvědčením spojená další činnost, jen na základě tohoto obecného ustanovení v § 2, aniž by musela být dána tato notářova pravomoc ve zvláštním zákoně.<sup>58</sup>

•**§ 48 (2)** Kárným proviněním notáře, kandidáta nebo koncipienta je...<sup>59</sup>

V důsledku veřejností kritizované „stavovské solidarity“ v kárném procesu přinesla souhrnná novela novou koncepci kárného řízení s podrobnou procesní úpravu, která se vztahuje i k advokátům a soudním exekutorům. Po novele jsou subjekty kárné odpovědnosti kromě notáře i notářský kandidát a koncipient. I přes tuto změnu se skutková podstata kárného provinění obsahově nezměnila a je jí i nadále závažné porušení povinností stanovených notářským řádem, zvláštním právním předpisem, předpisem Komory, usnesením orgánu notářské samosprávy, nebo závažné narušení důstojnosti notářského povolání. Výrazné změny se ale dočkala horní sazba pokuty pro notáře z 30 000 Kčs na stonásobek minimální měsíční mzdy stanovené právním předpisem. „S ohledem na doposud seriózní vyřizování kárné agendy notářskou komorou nemusela novela využít jinde zavedené mechanismy, jež mají odstranit veřejností kritizovanou stavovskou solidaritu uvnitř kárného procesu. Důvodem k určitému zpřísnění kárného řízení ve věcech notářů je reakce na posílení jejich samostatných rozhodovacích pravomocí v řízení o dědictví. Spolu s růstem veřejnoprávní pravomoci bylo přirozeně nutné odpovídajícím způsobem prohloubit odpovědnost notářů za jejich činnost.“<sup>60</sup>

<sup>57</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 127. ISSN 1211-0558

<sup>58</sup> BÍLEK, P., FIALA, R., JINDŘICH, M., WAWERKA, K. a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 17. ISBN 978-80-7400-181-9.

<sup>59</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, část pátá, čl. VI.

<sup>60</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 129. ISSN 1211-0558.

•§ 71a (1) Notářský zápis o právním úkonu, ve kterém se účastník zaváže splnit peněžitou pohledávku druhého účastníka vyplývající ze zakládaného závazkového právního vztahu, může obsahovat svolení zavázaného účastníka, aby byl podle tohoto zápisu nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Takový notářský zápis o právním úkonu musí obsahovat i výši pohledávky a dobu plnění.<sup>61</sup>

Další významnou změnou na základě předchozí zkušenosti je výslovné zavedení notářského zápisu s doložkou vykonatelnosti i pro jednostranné právní úkony. Nově se to týká dvou zápisů dle § 71a první a druhý odstavec notářského řádu. V praxi to oproti předchozí právní úpravě znamená, že všechny notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti jsou zákonem označeny za úřední listinu, která se potvrzuje jako evropský exekuční titul v případě, že je předmět plnění peněžitá pohledávka z obchodněprávního nebo občanskoprávního závazkového vztahu.<sup>62</sup>

Předchozí právní úprava byla zdržující a zbytečně zformalizovala postup pro získání exekučního titulu, kterým nemohl být vlastní hmotněprávní úkon (jako smlouva o úvěru formou notářského zápisu). Je tudíž nesmyslné, uzavírat další dohodu, když je vše potřebné pro vykonatelnost známo již při uzavírání hmotněprávního úkonu.<sup>63</sup>

### 4.3 Elektronizace komunikace

Projekt elektronizace justice samozřejmě zasáhl i do notářství. Novelizace notářského řádu zavedla i možnost vydávat v elektronické podobě opisy, výpisy, stejnopisy notářských zápisů spolu s potvrzením o skutečnostech známých ze spisu v elektronické podobě, které musí být opatřeny uznávaným elektronickým podpisem dle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu. Otisk úředního razítka notáře v tomto případě není nutný. Toto se vztahuje i na možnost vydávat elektronické úkony soudu komisařem dle § 40b odst. 3 souhrnné novely OSŘ. V přechodné době platí, že podoba soudního spisu určuje formu, jakou se budou činit úkony v dědickém řízení. Tato novela počítá se vzájemnou elektronickou komunikací mezi soudem, matrikami a notáři, která je předmětem úpravy doručování, obsažené v souhrnné novele občanského soudního

---

<sup>61</sup> ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In *Sbirka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 3, část pátá, čl. VI.

<sup>62</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 128. ISSN 1211-0558

<sup>63</sup> BÍLEK, P., FIALA, R., JINDŘICH, M., WAWERKA, K. a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 265-266. ISBN 978-80-7400-181-9.

řádu, respektive v zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Nejpozději od 1. listopadu 2009 budou muset notáři komunikovat se všemi orgány veřejné moci včetně soudů oboustranně výhradně elektronicky prostřednictvím systému datových schránek. Za zmínku v tomto ohledu ještě stojí úprava notářského řádu zákonem č. 301/2008 Sb., která dává notáři pravomoc provést autorizovanou konverzi listinných dokumentů do elektronické podoby a naopak, aby konvertovaná kopie měla stejnou právní váhu jako kopie ověřená.<sup>64</sup>

## 5 Nový občanský zákoník a zákon o zvláštních řízeních soudních

Dne 1.1. 2014 vešel v účinnost zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (dále jen NOZ). Spolu s ním nabyl účinnosti zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen ZŘS) a novela občanského soudního řádu v zákoně č. 293/2013 Sb.. Jelikož se jedná o novou verzi základního předpisu občanského hmotného práva a souběžné procesní právní úpravy, očekávají se oproti předchozímu znění v pozůstalostním řízení a v samotném postavení soudního komisaře výrazné změny. V této kapitole vybereme několik takových novinek, které porovnáme oproti jejich původnímu znění, a zjistíme, jestli jsou skutečně tak významné, jak se tváří a pokusíme se analyzovat jejich možný dopad.

### 5.1 Hmotněprávní změny v NOZ

#### 5.1.1 Dědická smlouva a úlevy při pořizování závěti

Navracející se „novinkou“ je v NOZ institut dědické smlouvy, který byl historicky v našem občanském zákoníku obsažen do roku 1950, tedy krátce před zavedením státního notářství. Zajímavé je do něj znovu integrován jako nejsilnější dědický titul. V této právní úpravě máme tyto dědické tituly (od nejslabšího po nejsilnější):

- **Zákon** – dědění ze zákona je relevantní pouze v případě, kdy zůstavitel nezanechá závěť nebo nemá uzavřenou dědickou smlouvu. Také na něj dochází, když závěť není sepsaná na celý jeho majetek.
- **Závěť** – dle § 1494 NOZ se jedná o odvolatelný projev vůle, kterým zůstavitel zůstavuje jedné či více osobám podíl na pozůstalosti. Jedná se tedy o jednostranné právní jednání,

---

<sup>64</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. s. 129. ISSN 1211-0558.



které jej nezavazuje a může jej kdykoliv odvolat, nebo změnit. Tento odstavec také nově zavádí závaznost vůle zůstavitele, dle které se má v řízení zůstaviteli co nejvíce vyhovět.

•**Dědická smlouva** – dle §1582 NOZ povolává zůstavitel druhou smluvní stranu za dědice a ta to přijímá. Jedná se tedy o standardní smlouvu, která nemůže být jednou stranou změněna, nebo zrušena. Dle § 1584 ji nelze pořídit na celou pozůstalost, ale maximálně na  $\frac{3}{4}$ . Zůstavitel může zbylou čtvrtinu odkázat stejné osobě závětí.

Smlouva tedy obě strany zavazuje a lze ji změnit nebo zrušit jen se souhlasem obou stran, či z jiných zákonných důvodů. Dle § 1759 NOZ. Jelikož zůstavitel na rozdíl od závěti nemůže bez důvodu tuto smlouvu měnit, je síla tohoto dědického titulu řazena nad závěť. Zmíněné dědické tituly mohou působit vedle sebe. Zůstavitel může například sepsat dědickou smlouvu na třetinu svého majetku, na druhou třetinu sepsat závěť a zbytek nechat pro dědice ze zákonné dědické posloupnosti. Tak bychom v praxi docílili projednání pozůstalosti ze všech třech titulů.<sup>65</sup>

Pokud není dědická smlouva uzavřena formou notářského zápisu, pak je dle § 1591 NOZ neplatná pro nedostatek formy. Zároveň může být neplatná pro nesplnění podmínek v § 1584 a 1585 NOZ. Pokud ale má všechny náležitosti závěti, bude mít její platnost. „*Lze říci, že bude-li např. dědická smlouva sepsána ve formě soukromé listiny a bude v ní povolán dědic třeba i k celé pozůstalosti nebo k podílu na ní, bude možno takovou listinu považovat za závěť, bude-li napsaná vlastní rukou zůstavitele a opatřená jeho podpisem. Také kdyby dědická smlouva, nenapsaná vlastní rukou zůstavitele, měla náležitosti uvedené v § 1534 (podpisy zůstavitele, dvou současně přítomných svědků a výslovné prohlášení zůstavitele před svědky, že listina obsahuje jeho poslední vůli), mohla by mít taková smlouva platnost závěti.*“<sup>66</sup>

NOZ také nově obsahuje úlevy při pořizování závětí za mimořádných okolností. Umožňuje pořizovatelům, kteří se ocitli v závažné situaci ohrožující jejich život (např. povodeň, infarkt apod.), pořizování závěti, aniž by musely být dodrženy všechny právně jinak požadované formalities. Závěť nemusí být písemná, svědci mohou být osoby od 15 let a osoby s omezenou svéprávností, pokud dokáží věrohodně popsat skutečnosti významné pro platnost závěti. Případná listina nemusí ani obsahovat podpisy svědků. „U

<sup>65</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 34-35. ISBN 978-80-7502-345-2.

<sup>66</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 106. ISBN 978-80-7502-345-2.



*závěti s úlevami dokonce platí, že se listina, pořízená o poslední vůli pořizovatele podle § 1543, § 1544 nebo §1545, považuje za veřejnou listinu, pokud má všechny náležitosti, obsažené v § 1547. To znamená, že se v případě sporu o platnost takové závěti obrací důkazní břemeno, které ponese ten, kdo platnost takové listiny popírá.*<sup>67</sup>

Více možností projevit svoji poslední vůli pomocí nové dědické smlouvy lze jistě hodnotit jen pozitivně a souhlas dědice v ní obsažený mu dává oproti závěti jistotu, kterou do této právní úpravy neměl, jelikož o případném zrušení závěti se nemusí dozvědět. Procesně to pro soudního komisaře lze hodnotit smíšeně. Na jednu stranu v důsledku dědické řízení může být přehlednější a zjišťování aktiv a pasiv jednodušší (pokud bude dědická smlouva sepsaná kvalitně). Na druhou stranu to výrazně může komplikovat předběžné šetření a prodlužovat řízení kvůli dohledávání smluv. Změny v závěti považuji za více diskutabilní. Teoreticky to zůstaviteli také dává větší prostor projevit jeho poslední vůli, ale v praxi si lze snadno představit možné zneužití úlev od sepsání písemné závěti. Nově také dle § 1494 NOZ stačí, aby bylo na závěti datum pořízení zřejmé oproti předchozímu znění občanského zákoníku, kde muselo být datum uvedeno jasně vždy na stejném místě, a to před podpisem zakončující celý text závěti. Předchozí formálnější pojetí závěti považuji za vhodnější a hůře zpochybnitelné, což v důsledku pro komisaře snižuje šanci na sporné řízení.

### **5.1.1 Dědické třídy v zákonné dědické posloupnosti**

Pokud pozůstalí nebudou dědit celý, nebo část majetku (protože dědické tituly se nevyklučují – tzv. kumulace dědických titulů) zůstavitele dle závěti či dědické smlouvy, přichází v dědické posloupnosti na řadu nejslabší dědický titul, tedy zákon. Pro tento případ v občanském zákoníku existují dědické třídy na základě tzv. „parentelního“ systému, ve kterém mají přednost potomci před předky. Do nižší dědické třídy patří bližší příbuzní, které od zůstavitele odděluje menší počet zrození. Na prvním místě jsou osoby v přímé linii od zůstavitele, teprve není-li žádných takových osob, nastupují v další třídě nejbližší předci.<sup>68</sup>

Předchozí právní úprava, zákon č. 509/1991 Sb., obsahovala 4 dědické třídy:

---

<sup>67</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 76. ISBN 978-80-7502-345-2.

<sup>68</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 189. ISBN 978-80-7502-345-2.

- **1. třída** – Ve které dědí zůstavitelovy děti a manžel/manželka, každý stejným dílem, manžel v této skupině nemůže dědit sám.
- **2. třída** – Zde dědí matka, otec, spolužijící osoba a manžel/manželka, který má v této skupině nárok na polovinu pozůstalosti, zbytek se pak dělí rovnoměrně, stejně jako manžel/manželka v předchozí skupině, v této spolužijící osoba nemůže dědit samostatně.
- **3. třída** – Pokud nedědí manžel/manželka a ani jeden z rodičů, přichází v této skupině řada na sourozence pozůstalého a dále v řadě případně jejich potomky, tedy neteř a synovec ve vztahu k zůstaviteli a osoba spolužijící se zůstavitelem, která má právo na stejný podíl jako sourozenci. Kdokoliv z této skupiny může nabýt celé dědictví, jestliže s ním nikdo jiný jako dědic nevystupuje.
- **4. třída** – Nenabude-li dědictví nikdo ze třetí skupiny, pak v této skupině dědí prarodiče zůstavitele stejným dílem. Dále jsou v řadě ještě jejich děti, tedy strýc a teta ve vztahu k zůstaviteli. Okruh zákonných dědiců se v této právní úpravě za tohoto stavu uzavírá a majetek zůstavitele připadá odúmrtí státu.<sup>69</sup>

Oproti tomuto znění přináší NOZ nově 2 další třídy.

- **5. třída** – Nedědí-li nikdo ze čtvrté třídy, dědí v 5. třídě jen prarodiče rodičů zůstavitele. Dědictví se rozděluje rovnoměrně mezi dvě dvojice prarodičů z otcovy strany a zbylé dvě dvojice z matčiny strany.

Dědění v páté třídě bude zcela výjimečné. Jeho zavedení v NOZ reflektuje prodlužující se délku lidského života a bude se vztahovat převážně na hromadné úmrtí mladých lidí s jejich bližšími dědici v důsledku např. dopravní havárie, či jiného neštěstí. Prarodiče rodičů zůstavitele by pravděpodobně byly v důchodovém věku s potřebou péče a touto cestou by měli na případné dědictví nárok.<sup>70</sup>

- **6. třída** – Nedědí-li nikdo z páté třídy. Dědí pak v této třídě děti dětí sourozenců zůstavitele a děti prarodičů zůstavitele, každý stejným dílem. Pokud nedědí děti některého z prarodičů zůstavitele, dědí pak jejich děti.

<sup>69</sup> MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo. Praktická příručka*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2005. s. 43-49. ISBN 80-7201-552-4.

<sup>70</sup> SVOBODA, J., KLIČKA, O. *Dědické právo v praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 108-109. ISBN 978-80-7400-266-3.

Tato třída je tedy částečně nová a částečně přebírá ze 4. třídy předchozího znění. Ve 4. třídě NOZ odpadají děti prarodičů zůstavitele, tedy jeho strýc a teta a přesouvají se do 6. třídy. Všichni pozůstalí v této třídě jsou ve vedlejší linii příbuzných pozůstalého. Ve vakuu lze hodnotit tuto změnu pozitivně, jelikož jejím cílem je omezit případ odúmrtí pozůstalosti státu. V praxi bude toto ustanovení ale mnohem problematičtější a v některých případech nebude pro soudního komisaře možné tyto příbuzné dohledat, pokud se soudu aktivně sami nepřihlásí, nebo se minimálně, v případě nových dědických tříd, může pro notáře zjišťování dědiců neúměrně prodloužit. Dobrý úmysl je v nich patrný, ale z praktického hlediska jsou pro soudního komisaře problematické. „*Příbuzensky takto vzdálení dědici bývají v odborné literatuře označovány jako „smějící se dědici“; toto označení je zcela výstižné a přiléhavé. Smrt takto příbuzensky vzdálené osoby již smějícími se dědici není vnímáno jako důvod ke smutku, ale jako důvod k radosti z nabytého majetku.*“<sup>71</sup>

### **5.1.2 Zřeknutí se dědického práva**

NOZ v § 1484 vrací institut zřeknutí se dědického práva, který byl naposledy obsažen v občanském zákoníku č. 141/1950 Sb. do roku 1964. Jedná se o výjimku ze zásady z § 1480 NOZ, dle které se dědického práva, které teprve vznikne, dá jen zříci. Prakticky bylo zřeknutí znovu zavedeno pro případy, kdy presumptivní dědic dostane plnění od zůstavitele, které by bylo započítáváno na jeho povinný dědický podíl. Dle předchozí zkušeností toto může předejít zbytečným konfliktům v dědickém řízení. Zjednodušeně řečeno se jedná o opak dědické smlouvy, kterou uzavírá budoucí zůstavitel s možným budoucím dědicem. Stejně jako v dědické smlouvě tedy nestačí, aby se budoucí dědic svého dědického práva jednostranně zřekl. Pokud není jinak ujednáno, zřeknutí se dědického práva působí i proti jeho potomkům, kteří by případně dědili dle zákona v dědické posloupnosti.<sup>72</sup> Hmotněprávní „novinka“ s jasným procesním přínosem pro soudního komisaře, jelikož se jedná o preemptivní opatření, které snižuje pravděpodobnost sporného řízení a má potenciál umožnit komisaři vydat rychleji rozhodnutí o dědictví.

---

<sup>71</sup> SVOBODA, J., KLIČKA, O. *Dědické právo v praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 109-111. ISBN 978-80-7400-266-3.

<sup>72</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 129-131. ISBN 978-80-7502-345-2.

### 5.1.3 Nepominutelný dědic

Dle principu familiarizace zákon do jisté míry chrání nejbližší příbuzné zůstavitele, v případě že sepíše závěť ve prospěch jiných osob. Zároveň ale také stojí na zásadě svobody zůstavitele naložit se svým majetkem dle jeho vůle. Tyto dvě protichůdné zásady se střetávají v institutu povinného dílu, což je v praxi překážka v pořizovací volnosti zůstavitele. V NOZ toto představuje rozporuplný § 1492, dle kterého zůstavitel nemůže zkrátit povinný díl nepominutelného dědice (který se toho práva nezřekl dle předchozí kapitoly, nebo nebyl vyděděn dle § 1646), ale naznačuje, že nemusí tuto zásadu dodržet. Oproti předchozímu znění v zákoně č. 40/1964 Sb. přichází první důležitá změna v NOZ v tom, že závěť se nestává neplatnou, když v ní zůstavitel opomine nepominutelného dědice. Druhá důležitá změna v NOZ spočívá v tom, že dříve mohl opominutý nepominutelný uplatnit nárok na dědictví v rozsahu povinného dílu a nyní se dle NOZ spoludědicem nestane, pokud si to zůstavitel nepřeje. NOZ nepominutelného dědice nicméně chrání v § 1654 kde určuje, že sice nemá právo na podíl z pozůstalosti, ale má právo na peněžní částku v hodnotě jeho povinného dílu. To ho staví do postavení věřitele závětních dědiců. Jeho nárok tedy nově není dědictvím, ale pohledávkou vůči dědicům zůstavitele.<sup>73</sup> Tuto změnu považuji za rozumný kompromis. Na jednu stranu se zachovává do jisté míry princip familiarizace a na druhou stranu přetrvává rozsáhlá svoboda zůstavitele v nakládání s jeho majetkem. Soudní komisař jistě uvítá závěť, která neztratila platnost kvůli povinnému dílu a jasný postup při předběžném šetření dle dané hierarchie dědických titulů.

### 5.1.4 Závěra pozůstalosti

Závěra pozůstalosti je další novým právním institutem, který vychází z § 1682 NOZ. Jedná se o nástroj, který umožňuje soudu zajistit celou pozůstalost nebo její část, aby ji ochránil před ztrátou, zcizením či zničením. Používá se v případě, když je jeden z dědiců nesvéprávný, některý z dědiců je neznámého pobytu, je obava, že je pozůstalost předložena nebo když věřitel navrhl odloučení pozůstalosti dle § 1709 NOZ. Nejedná se ale o úplnou novinku. Vychází částečně z neodkladných opatření OSŘ v předchozím znění § 175e, z nichž většinu nahrazuje. Koncept neodkladných opatření byl ale jiný, jelikož jejich součástí bylo zjišťování aktiv a soupis dědictví. Není také na uvážení soudu a ten ji činí povinně bez odkladu ve výše uvedených případech. O výjimkách pojednává druhý odstavce § 1682 a § 1683 NOZ. V praxi závěru pozůstalosti bude využívat hlavně

---

<sup>73</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 241-242. ISBN 978-80-7502-345-2.

soudní komisař, jelikož na ni dochází zpravidla až během řízení.<sup>74</sup> Jedná se o změnu v důsledku úpravy správy pozůstalosti dle § 1677-1681 NOZ a ZŘS o ní pojednává v § 149 a 152. Zajímavě také oproti neodkladným opatřením v předchozí právní úpravě je zde uveden přímo soudní komisař, ne soud.

## 5.2 Zahájení řízení a procesní změny dle ZŘS

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních je další normou upravující občanské soudní řízení, a to převážně řízení nesporné. Oddělená a samostatná úprava nesporného řízení má v našem právním řádu tradici, která platila až do přijetí Občanského soudního řádu v roce 1950, který vycházel z konceptu jednotného řízení s popřením odlišností jednotlivých druhů civilního procesu.<sup>75</sup> Je rozdělen do tří částí – část obecnou, zvláštní a na přechodná a závěrečná ustanovení. Zajímavě také vrací zpět termín pozůstalost a dědické řízení tedy popisuje jako řízení o pozůstalosti.

### 5.2.1 Notář jako soudní komisař dle ZŘS

Oproti § 38 v OSŘ znovu dochází v ZŘS k nové formulaci notáře v roli soudního komisaře. Jak relevantní je to ale změna:

**§ 103 (3)** Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a další zaměstnanci notáře provádí v řízení o pozůstalosti úkony jménem soudu prvního stupně, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti.

**(4)** Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, mají v řízení o pozůstalosti při provádění úkonů soudního komisaře všechna oprávnění, která přísluší soudu jako orgánu veřejné moci při výkonu soudnictví.<sup>76</sup>

Při novelizaci OSŘ došlo pro soudního komisaře skutečně k výrazné změně. Ta nejvýznamnější v kostce spočívala v tom, že komisař nově dostal pravomoc vydávat soudní rozhodnutí mimo výjimek, na které v OSŘ odkazoval druhý odstavec § 38. ZŘS také uvádí výjimky, ve kterých soudní komisař nemůže vydávat rozhodnutí v § 100.

---

<sup>74</sup> KOVÁŘOVÁ, D. *Dědické právo podle nového občanského zákoníku. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2015. s. 143-145. ISBN 978-80-7502-097-0.

<sup>75</sup> MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. s. 28. ISBN 978-80-7502-122-9.

<sup>76</sup> ČESKO. Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 112, str. 3198-3199.

V uvedeném § jsou uvedeny úkony, které již vylučoval dosavadní OSŘ s dvěma novými výjimkami, tedy úkony, které nově soudní komisař nemůže vykonávat jménem soudu:

Rozhodnutí o připadnutí majetku patřícího do likvidační podstaty státu, který se nepodařilo zpeněžit při likvidaci (§ 237 ZŘS) a zastavení likvidace pozůstalosti, pokud se po začátku zjistí, že zůstavitel je naživu (§ 280 ZŘS).<sup>77</sup>

Navíc identicky jako v § 175zd OSŘ (viz. kapitola 4.1) musí notář dle stejného § v ZŘS v těchto případech v rámci odbřemenění soudu pro něj připravit všechny podklady a návrh samotného usnesení. Jsou tyto marginální úpravy jedinou změnou v postavení soudního komisaře?

*„Notář a zaměstnanci první skupiny mají při provádění těchto úkonů všechna oprávnění, která příslušejí soudu jako orgánu veřejné moci při výkonu soudnictví. TO např. znamená, že předvolání k jednání u notáře je třeba posuzovat stejně jako předvolání k soudu. Nedostaví-li se řádně předvolaná osoba bez vážného důvodu k jednání u notáře, neuposlechne příkazu notáře, ruší pořádek nebo učiní hrubě urážlivé podání vůči notáři, může jí notář uložit pořádkovou pokutu dle § 53 OSŘ.“<sup>78</sup>*

A soudní komisař ve 2009 nemohl uložit pořádkovou pokutu? Stále jedná jménem soudu v pověření soudu – to se nezměnilo. Pojdme se podívat na starý komentář k § 53 OSŘ:

*„Pořádkovou pokutu může uložit předseda senátu (samosoudce), vyšší soudní úředník (v řízeních, v nichž samostatně provádí úkony, a v jiných řízeních na základě pověření předsedy senátu nebo samosoudce – srov. § 4, 10 a 11 ÚrSoud), asistent soudce (ten je podle §36a odst. 5 SSZ oprávněn podílet se na rozhodovací činnosti soudu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem pro vyšší soudní úředníky), popřípadě jiná oprávněná soudní osoba.“<sup>79</sup>*

Oprávněná soudní osoba to přinejmenším nevylučuje. Co si z této „nové“ definice soudního komisaře tedy odnést? ZŘS uvádí, že soudní komisař jedná jménem soudu. Tím oznamuje, že se jedná o nezávislou entitu, která má pravomoci soudu. Dle mého názoru

---

<sup>77</sup> ČESKO. Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 112, str. 3198.

<sup>78</sup> MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. s. 210-211. ISBN 978-80-7502-122-9.

<sup>79</sup> DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 384. ISBN 978-80-7400-107-9.

se pouze jedná o prohlášení toho, co funguje už od roku 2009. Formální stanovisko, které potvrzuje zaběhnutý fakt jinými slovy se stejným významem. K procesní změně ale nakonec skutečně došlo ve dvou uvedených výjimkách, kdy soudní komisař nově nejedná jménem soudu.

### 5.2.2 Zahájení řízení dle ZŘS

Řízení o pozůstalosti se zahajuje jen u soudu na základě návrhu nebo bez něj. Řízení má povinnost zahájit bezodkladně po zjištění relevantních skutečností a vydává o jeho zahájení usnesení. Nelze jej zahájit u notáře, protože ten v něm vystupuje jménem soudu až jako soudní komisař, což přichází v úvahu až po jeho zahájení dle § 101 ZŘS.

- **Zahájení řízení na návrh** – ZŘS v § 138 nově obsahuje upřesnění, dle kterého řízení na návrh začíná, když je z něj patrné, že si navrhovatel činí nárok na dědictví. Předchozí znění vůbec neuvádělo, jakou má mít návrh formulaci. Dříve tedy soud řízení zahajoval pouze na základě podnětu, nebo jednoduše bez návrhu i když jakýsi „návrh“ obdržel.
- **Zahájení řízení bez návrhu** – Vzhledem k uvedeným problémům návrhu je toto usnesení již v praxi zažitou a nejpoužívanější formou. Takovéto zahájení není třeba doručovat (§ 138 ZŘS) a není proti němu možné odvolání (§ 13 ZŘS). Začíná dnem, ve který bylo usnesení vydáno a zpravidla v důsledku prohlášení za mrtvého nebo když se soud dozví o úmrtí (§ 13 ZŘS).

Po zahájení soud dalším usnesením dle § 101 pověří příslušného notáře (dle rozvrhu) jako soudního komisaře a předá mu spis. Další úkony soud zpravidla neprovádí.<sup>80</sup>

### 5.2.3 Předběžné šetření a šetření v evidencích

Nezbytnou fází každého dědického řízení je předběžné šetření dle § 139 ZŘS. Všeobecně se jedná o soubor prvotních úkonů, které vedou ke zjištění stavu o majetku a dědicích zůstavitele. V předchozích kapitolách jsem uváděl nové, nebo znovu zavedené historické hmotněprávní instituce, které pomáhají určit stav majetku zůstavitele a jeho vztahy s možnými dědici spolu s vůlí, jak s tímto majetkem v případě jeho smrti nakládat. Tyto bývají organizovány v seznamech a systémech evidencí, z nichž některé spravuje Notářská komora ČR (např. seznam listin o manželském majetkovém režimu viz. kapitola

---

<sup>80</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 383-387. ISBN 978-80-7502-345-2.

3.1) a k některým má zřízený přístup (např. katastr nemovitostí viz. kapitoly 3 a 4.1), dále např. nově institut dědické smlouvy či správce dědictví apod. Těchto s postupem času přibývá čím dál více a v praxi definují postup soudního komisaře při jeho práci. Do této fáze patří i zkoumání místní příslušnosti soudu, či zkoumání, zda věc vůbec patří pravomoci soudů ČR.<sup>81</sup>

Po provedení prvotních úkonů dochází k sepsání protokolu o předběžném šetření, k čemuž se předvolává nejčastěji osoba, která se postarala o pohřeb zůstavitele za předpokladu, že právě tato osoba je dostatečně obeznámena s majetkovými a osobními poměry zůstavitele. Není vyloučeno, aby se k tomuto jednání dostavilo i více osob, např. možných dědiců. Cílem tohoto úvodního jednání je prověřit, zda zůstavitel nezanechal jakoukoliv další listinu, která by pro řízení o pozůstalosti měla význam, doplnit údaje o majetku a dlužích zůstavitele, který není evidován v rejstřících a seznamech a vymezit okruh potenciálních dědiců.<sup>82</sup>

#### **5.2.4 Zjišťování aktiv a pasiv se soupisem pozůstalosti**

Jedním z cílů soudního komisaře v předběžném šetření je tedy zjištění aktiv a pasiv dědictví dle § 171–173 ZŘS. Činí tak ze seznamu majetku vytvořeném správcem pozůstalosti, z nesporného společného prohlášení dědiců, z údajů dědiců nebo ze soupisu pozůstalosti, který při této příležitosti může nařídít soud. Dle § 1685 NOZ se tak stává v těchto případech:

- Uplatní-li dědic svoje právo výhrady soupisu dle § 1675 NOZ
- Je to třeba pro výpočet povinného dílu.
- Mezi dědici je osoba pod zvláštní ochranou.
- Je nejistota, kdo je a není dědicem.
- Žádá o něj věřitel pro návrh odloučení pozůstalosti, nebo prokáže, že je k tomu jiný vážný důvod.<sup>83</sup>

---

<sup>81</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 386-390. ISBN 978-80-7502-345-2.

<sup>82</sup> SVOBODA, J., KLIČKA, O. *Dědické právo v praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. s. 214-215. ISBN 978-80-7400-266-3.

<sup>83</sup> ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 550-551. ISBN 978-80-7502-345-2.



Soupis pozůstalosti je „staronový“ procesní úkon, který se využíval za Rakouska-Uherska a byl zrušen za státního notářství. V praxi se využívá nejčastěji v případech, kdy notář nezná žádné dědice a potřebuje zjistit potřebné údaje nebo v případě, kdy dědicové neznají rozsah majetku a dluhů zůstavitele. Výsledek je sepsán v protokolu o soupisu pozůstalosti v § 179 ZŘS a může sloužit jako podklad k ocenění pozůstalostního majetku dle § 181 ZŘS, jelikož soupis pozůstalosti sám o sobě peněžité zhodnocení pozůstalosti obsahovat nemusí. Pokud byl soudem soupis nařízen, musí vyrozumět všechny osoby, které mají právo být přítomny a vznášet dotazy a připomínky:

- Vykonavatel závěti.
- Správce pozůstalosti.
- Každý, kdo tvrdí a osvědčí své dědické právo na povinný díl.
- Věřitel, který si vyžádal odloučení pozůstalosti.
- Jiná osoba, která se souhlasem soudu prokáže právní zájem.<sup>84</sup>

Implementace tohoto procesu je ale poněkud podivuhodná. Vznikl za doby, kdy člověk měl většinu cenností fyzicky ve svém bydlišti a neřeší některé dosavadní problémy. Zákon vůbec neřeší, jak se soupisem naložit v případě, kdy je mezi dědici sporné aktivum dědictví. V § 172 ZŘS je uvedeno, že ke spornému majetku se v řízení nepřihlíží, tudíž nemůže být do soupisu pozůstalosti pojat. Je nutné soupis provést, když pozůstalí prokáží, že zůstavitel majetek ke dni smrti vlastnil? A když se dodatečně dohledá zůstavitelův majetek, jak pak postupovat dle § 193 ZŘS, když správce pozůstalosti bude po smrti? Zákon vůbec neřeší nahrazení soupisu pozůstalosti souhlasným prohlášením dědiců. Soupis je na místě v situaci, kde je nutné sepsat skutečný majetek zůstavitele, a tak předejít situaci, kde by někdo chtěl majetek utajit.<sup>85</sup>

Vzhledem k souvislostem se soupisem pozůstalosti ještě považuji za důležité se v této kapitole zaměřit ještě na jednu významnou hmotněprávní změnu, a to odpovědnost dědice za dluhy zůstavitele.

---

<sup>84</sup> MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. s. 331-333. ISBN 978-80-7502-122-9.

<sup>85</sup> *Ad Notam*. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2021, roč. 27, č. 1. s. 9-10. ISSN 1211-0558.

Předchozí znění občanského zákoníku v § 470 stanovuje, že dědic odpovídá za zůstavitelovy dluhy a za přiměřené náklady za pohřeb pouze do výše ceny nabytého dědictví. „Pro českou právní úpravu je příznačné, že odpovědnost dědice za dluhy dědictví tížící je limitovaná výší ceny nabytého dědictví (pro viribus hereditatis). Namísto zůstaviteli ničím neomezené odpovědnosti za dluhy se tak v důsledku události, kterou je smrt dlužníka, stává měřítkem dědicovy odpovědnosti cena nabytého dědictví, o jehož skladbě a ceně nemusí být věřiteli nic známo“<sup>86</sup>

V NOZ odpovědnost za dluhy zůstavitele upravuje § 1701:

- (1) Dluhy zůstavitele přecházejí na dědice, ledaže zákon stanoví jinak.
- (2) Dědic je zavázán k úhradě nákladů zůstavitelova pohřbení a opatření zůstavitelova hrobového místa, ledaže tyto náklady byly z pozůstalosti uhrazeny podle § 114 odst. 2.<sup>87</sup>

NOZ dává možnost ochrany dědiců před dluhy v § 1711 a § 1713:

- § 1711 Dědic, který si vyhradil soupis, nebo ten, kdo pozůstalost spravuje, může před rozhodnutím soudu o potvrzení dědictví navrhnout, aby soud pro vyhledání dluhů zůstavitele věřitele vyzval, aby v přiměřené lhůtě ohlásili a doložili své pohledávky. Dokud nebude skončeno řízení, které se takto zavede, nemá dědic, ani ten, kdo spravuje pozůstalost, povinnost uspokojovat věřitele.
- § 1713 Nebylo-li žádáno o výzvu věřitelům, nebo uspokojí-li dědic některého z hlásících se věřitelů bez zřetele na práva ostatních, a nedosáhne-li proto některý věřitel úplného uhrazení pohledávky z pozůstalosti, je dědic věřiteli zavázán nad rámec uvedený v § 1692, a to až do výše, v jaké by věřitel dosáhl uspokojení při likvidaci pozůstalosti podle jiného právního předpisu.<sup>88</sup>

Svolání věřitelů je v tomto kontextu další nový procesní úkon, který přináší ZŘS v § 174:

---

<sup>86</sup> MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo v teorii a praxi*. Praha: Leges, 2011. s. 40. ISBN 978-80-87212-79-0.

ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. s. 550-551. ISBN 978-80-7502-345-2.

<sup>87</sup> ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 33, str. 1206.

<sup>88</sup> ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, částka 33, str. 1207.

(1) Na návrh dědice, který si vyhradil soupis pozůstalosti, nebo toho, kdo spravuje pozůstalost, soud usnesením vyzve věřitele zůstavitele, aby u něho přihlásili a listinami doložili své pohledávky, a poučí je, jak mohou pohledávky přihlásit a jaké jsou následky toho, když pohledávky nepřihlásí. K přihlášení a doložení pohledávky soud v usnesení stanoví lhůtu, která nesmí být kratší než 3 měsíce od vyvěšení usnesení na úřední desce soudu.<sup>89</sup>

Pokud je totiž dědic, který pouze vyhradil soupis bez konvokace (svolání věřitelů), kontaktován věřitelem dodatečně a dědictví již bylo mořením dluhů vyčerpáno, nic ho nezbavuje jeho povinnosti věřiteli jeho podíl uhradit. „*Usnesení lze vydat jen na návrh dědice, který si vyhradil soupis pozůstalosti nebo na návrh toho, kdo spravuje pozůstalost. Dědic, který výhradu soupisu neuplatnil, návrh podat nemůže, protože je povinen hradit dluhy zůstavitele v plném rozsahu (§ 1704 OZ). Tato jeho povinnost není žádným způsobem omezena, tzn., že případné nepřihlášení některých věřitelů ve stanovené lhůtě nemůže mít pro něj za následek, že by nemusel plnit ostatním, kteří pohledávku uplatní později.*“<sup>90</sup>

V praxi to funguje tak, že pokud máte po výhradě soupisu dědictví o výši např. 100 000 Kč a čtyři věřitele s dluhem o hodnotě 50 000 Kč, každému z nich náleží dle zákona 25 000 Kč rovným dílem do výše dědictví. Pokud se pak následně přihlásí další čtyři věřitelé s dluhem o hodnotě 50 000 Kč a neproběhla konvokace (která není automatická a dědic jí musí vyžádat), dědic je povinen dát všem jejich právoplatný podíl, což je 12 500 Kč. Pokud by se přihlásili po dvojicích s odstupem, pak první dva by měli nárok na 16 666,67 Kč a druzí dva na uvedených 12 500 Kč. Je pak problém dědice, že neplatil dluhy zůstavitele ve správném pořadí a hodnotě – tedy že nerespektoval práva zbylých 4 věřitelů a zvýhodňoval první 4 věřitele. „*Konvokace poskytuje dědici záruku, že pokud ve správném pořadí a poměru uhradí do výše ceny nabytého dědictví pohledávky věřitelů, kteří se na výzvu přihlásili a cena nabytého dědictví tím bude vyčerpána, není povinen hradit nad tento rámeček dluhy věřitelů, kteří se nepřihlásili, i kdyby jinak měli na takové plnění právo. Nebyl-li však podán návrh na konvokaci nebo dědic i při postupu podle § 174 uspokojil některého z přihlášených věřitelů bez zřetele na práva ostatních,*

---

<sup>89</sup> ČESKO. Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 112, str. 3209.

<sup>90</sup> MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. s. 327. ISBN 978-80-7502-122-9.

*musí za uvedených podmínek uhradit v odpovídajícím rozsahu i dluhy vůči těmto věřitelům, nad rámec ceny nabitého dědictví.*<sup>91</sup>

Jak tedy tuto změnu zhodnotit? Dle předchozí právní úpravy byl dědic chráněn před dluhy do výše přijatého dědictví automaticky. Aby se dědici dostalo srovnatelné ochrany za současného znění, musel u soudu zažádat o dva procesní úkony, které společně výrazně prodlouží dědické řízení. Tato právní úprava je jasně na straně věřitele. Není spravedlivé věřitelům upírat jejich práva, ale dědic se může přijmutím dědictví dostat do neočekávané situace a výrazných dluhů o jejichž existenci vůbec nevěděl. V tomto případě záleží ve velké míře na morální integritě a srozumitelnosti soudního komisaře, aby provedl poučení o právu výhrady dle § 175 ZŘS a poté o možné konvokaci pro dědice dostatečně pochopitelně. Pro soudního komisaře znamená soupis pozůstalosti kromě prodloužení procesu také potenciálně výrazné komplikace. Pokud komisař nedokáže dohledat a rychle kontaktovat všechny osoby které mají právo být přítomni při soupisu, § 178 ZŘS mu nařizuje přizvat k soupisu dva svědky jako nezávislé osoby, které nemohou být zaměstnanci notáře. Je těžké, možná i komické, si toto představit v praxi. Máme někdo čas na dobrovolný soupis majetku neznámé osoby u něj v bytě?

Jaká je ale ve výsledku logika nové právní úpravy? Soudní komisař se, stejně jako dříve, v předběžném setření pokusí zjistit za pomoci dostupných nástrojů aktiva a pasiva zůstavitele. Poté si pozve k projednání možného dědice a zkusí zjistit více informací. Kolik lidí bude schopno na místě takto podat další relevantní informace o majetku zůstavitele a jeho možných bankovních účtech? Komisař je přesto tehdy musí poučit o možnosti výhrady soupisu a zeptá se, zda ho chtějí provést... a to všechno pro to, abychom se dostali do podobné situace, jako v předchozím znění. Je pochybné, zda pozitiva v tomto případě převyšují nad negativy u změny, která byla původně vytvořena pro poměry 19. století.

---

<sup>91</sup> MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. s. 327-328. ISBN 978-80-7502-122-9.

## Závěr

Cílem této práce bylo vysvětlit samotnou podstatu soudního komisariátu, určit roli soudního komisaře v pozůstalostním řízení a srovnat její vývoj v rozmezí let 1993-2014 a dopad legislativních změn v dědickém právu v tomto období v souvislosti se soudním komisařem. Při studování těchto právních novel jsem si uvědomil, že mám problém spojovat paralely a přišlo mi, že práci tvořím ve zbytečně striktně definované formě, která mi neumožňuje dostatečně dobře vysvětlit a podložit významné změny v dědickém právu, ke kterým došlo v roce 1993. Začal jsem se domnívat, že je třeba studovaný okruh rozšířit a věnovat alespoň část prostoru v práci samotnému původu soudního komisariátu. Po prostudování historického vývoje se mi potvrdila moje domněnka, jelikož jsem kromě paralel začal vnímat znaky a trendy, které se za celé období pravidelně opakovaly a teprve potom jsem dokázal pochopit, jak unikátní ve skutečnosti soudní komisariát je.

Domnívám se, že ve své podstatě byl tento institut zřízen proto, aby se odlehčilo přeplněným soudům od některých úkonů. Bylo to ale řešení v kontextu pádu metternichovského absolutismu, jehož vývoj následně ovlivnil absolutismus bachovský. Bylo to praktické řešení centrálně řízeného státu, který postupně ztrácel kontrolu v důsledku revolučního 19. století, a i přes to, že jeho notářský řád byl inspirovaný francouzskou verzí, přišel s vlastním jedinečným řešením, které reflektovalo poměry doby – soudním komisariátem. Tehdejší zákonodárci ale nějakou dobu nevěděli, jak s touto novou institucí naložit, až nakonec skoro došlo ke jejímu zrušení. Aby mohla ale dále fungovat, muselo dojít ke změně, která by přinesla komisariátu požadovanou funkčnost. Byla to nakonec změna taková, která přinesla nový koncept vývoje, který pokračoval v mnoha budoucích novelizacích skoro 150 let dodnes, a tím byla jasnější definice působnosti a graduální rozšiřování pravomocí.

Za těchto okolností šlo rok 1993 vnímat jako návrat k něčemu historickému a ověřenému a svým způsobem těžko vysvětlitelnému. Tehdejší útoky na soudní komisariát jako na přežitou věc jsou snadno pochopitelné i dnes, vždyť se bavíme o soukromé osobě, která vykonává úkony soudu shodou historických okolností, která byla silou vložena do dnešního moderního práva. Ale ona vydržela a když si přečtete o změnách v každém vybraném mezníku této práce, tak vždy narazíte na stejnou věc, a to na další postupné rozšiřování kompetencí soudního komisaře a posilování jeho pozice ve dvou směrech.

První z nich je na základě hmotněprávních institutů, které dávají soudnímu komisaři v dědickém řízení nové nástroje, z níž některé notáři dokonce sami spravují. I

zde lze vidět jednoznačný trend díky širšímu pojetí této práce, jelikož hned několik z těchto institutů existovalo před zavedením státního notářství. Takové jsou obsaženy i v NOZ, čímž se poeticky uzavírá celý kruh z 19. století. Budu ale kritický, jelikož ne vždy byla tato reintegrace úspěšná a v některých případech to působí jako bezzubé kopírování předchozích znění zákonodárci.

Druhý z nich je posilování samotné pozice soudního komisaře. Na začátku tohoto institutu bylo nemyslitelné, aby si notář sám v dědickém řízení vydával usnesení a měl jakoukoliv rozhodovací pravomoc a kde jsme dnes? Tato práce dokumentuje a dokazuje tento fakt analýzou novinek a komparací změn v rámci několika novelizací.

Další význam této práci vidím v úzké spolupráci s dvěma praktikujícími notáři – notářským zástupcem Mgr. Štěrbou a notářem Mgr. Šmídem. Vzhledem k množství zákonů, které tato práce pokrývá, bylo zcela nemožné komplexně uvést všechny změny, které jsem měl v plánu. Díky konzultaci s profesionály z oboru mi bylo doporučeno, na jaké změny se zaměřit buď z hlediska jejich významu, nebo naopak kvůli tomu že důležité vypadají, ale v důsledku se nic moc nemění. Díky tomu jsou analyzovány některé dílčí části zákonů, které mohou být důležité v běžném životě pro kohokoliv z nás. Doporučuji všem si přečíst kapitolu 5.2.4 kvůli odpovědnosti dědiců za dluhy.

Jak tedy vysvětlit, že „přežitek“ z 19. století stále získává nové kompetence, spravuje další databáze a získává čím dál více nástrojů? Jednoduše, protože funguje.

## Seznam použitých zdrojů

### Literární zdroje

1. BALÍK, S. *Dějiny notářství v českých zemích*. Praha: Notářská komora České republiky, 2014. 183 s. ISBN 978-80-260-5768-0.
2. BÍLEK, P., ŠEŠINA, M. *Dědické právo v předpisech let 1925-2001*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. 507 s. ISBN 80-7179-590-9.
3. BÍLEK, P., FIALA, R., JINDŘICH, M., WAWERKA, K. a kol. *Notářský řád a řízení o dědictví. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 1118 s. ISBN 978-80-7400-181-9.
4. DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9.
5. KOVÁŘOVÁ, D. *Dědické právo podle nového občanského zákoníku. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2015. 288 s. ISBN 978-80-7502-097-0.
6. MACKOVÁ, A., MUZIKÁŘ, L. a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář s důvodovou zprávou a judikaturou*. Praha: Leges, 2016. 864 s. ISBN 978-80-7502-122-9.
7. MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo. Praktická příručka*. 2. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2005. 350 s. ISBN 80-7201-552-4.
8. MIKEŠ, J., MUZIKÁŘ, L. *Dědické právo v teorii a praxi*. Praha: Leges, 2011. 432 s. ISBN 978-80-87212-79-0.
9. SVOBODA, J., KLIČKA, O. *Dědické právo v praxi*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 408 s. ISBN 978-80-7400-266-3.
10. ŠEŠINA, M., MUZIKÁŘ, L., DOBIÁŠ, P. *Dědické právo. Praktická příručka*. Praha: Leges, 2019. 896 s. ISBN 978-80-7502-345-2.

### Jedno číslo periodika

1. Ad Notam. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 1997, roč. 3, č. 5. ISSN 1211-0558.
2. Ad Notam. Notářský časopis. [online]. 2006, roč. 12, č. 5 [cit. 2021-06-25]. ISSN 1211-0558. Dostupné z WWW: [https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006\\_5.pdf](https://www.nkcr.cz/data/news/ad-notam/PDF/2006_5.pdf)

3. Ad Notam. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2009, roč. 15, č. 4. ISSN 1211-0558.
4. Ad Notam. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2018, roč. 24, č. 3. ISSN 1211-0558.
5. Ad Notam. Časopis českého notářství. Praha: C.H. Beck, 2021, roč. 27, č. 1. ISSN 1211-0558.

### **Legislativní dokumenty**

1. ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: [Zakonyprolidi.cz](http://zakonyprolidi.cz) [online]. [cit. 20.6.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1964-40#p480a>
2. ČESKO. Zákon č. 264/1992 Sb. kterým se mění a doplňuje občanský zákoník, zrušuje zákon o státním notářství a o řízení před státním notářstvím (notářský řád) a mění a doplňují některé další zákony. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 1992, částka 56. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
3. ČESKO. Zákon č. 358/1992 Sb. Zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In Sbíрка zákonů, Česká republika. 1992, částka 73. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
4. ČESKO. Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád). In: [Zakony pro lidi.cz](http://zakonyprolidi.cz) [online]. [cit. 18.6.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-358#p39>
5. ČESKO. Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2000, částka 10. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
6. ČESKO. Zákon č. 30/2000 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In Sbíрка zákonů, Česká republika. 2000, částka 11. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
7. ČESKO. Zákon č. 554/2004 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. In



Sbírka zákonů, Česká republika. 2004, částka 189. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

8. ČESKO. Zákon č. 7/2009 Sb. kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2009, částka 3. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
9. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2012, částka 33. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
10. ČESKO. Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2013, částka 112. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

## **Seznam zkratk**

NOZ-zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

OSŘ-zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákon

ZŘS-zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních